

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_224896

UNIVERSAL
LIBRARY

نواب غزیزنگ بہادر مؤلف

داستانِ غم

مرثیه شهادت سید الشهدا سبطِ پیمبر ابنِ علی امام حسین

عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ

مُصَنَّفٌ

ششمس العلماء خان بهار نوعی از جناب و باو تخلص

در سنه

بهار و صد و چهل و یک هجری

عاصمه
مطبوعه

ششمس الاسلام پرنیچ رحمته باز آید آباد

از سناج فکرتیق و لالی بحر طبع عمیق آقایی کجستنج نرم سخن طراز
 معلی جناب میرزا محمود (زررقانی) شیرازی محمود صاحب

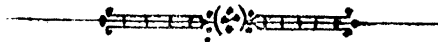
در عصر کمال شاه عثمان	در عهد جلال شهر یاری
وز دولتیان شاه دوان	از ناموران دور شاهی
نواب غر خجک ذوی شان	شمس العلم اولی الخالص
خوش طبع و سخنور و سخندان	علامه وقت خان بهادر
وز نکتہ وران طرز سلیمان	از بستبان طرح سعدی
فخر شعراے ملک ایران	انکار خجسته اش چو حافظ
بر چرخ سخنور سیت تابان	چون مہر فلک ضیاء فکرش
بہتر ز گلست گلستان	در باغ سخن شگفت طبعش
ہر لعل پر آب در بدخشان	شرمندہ ز آب و رنگ نظمش
لو لوی سخن چو دہستان	اندر صدق دہان پاشش

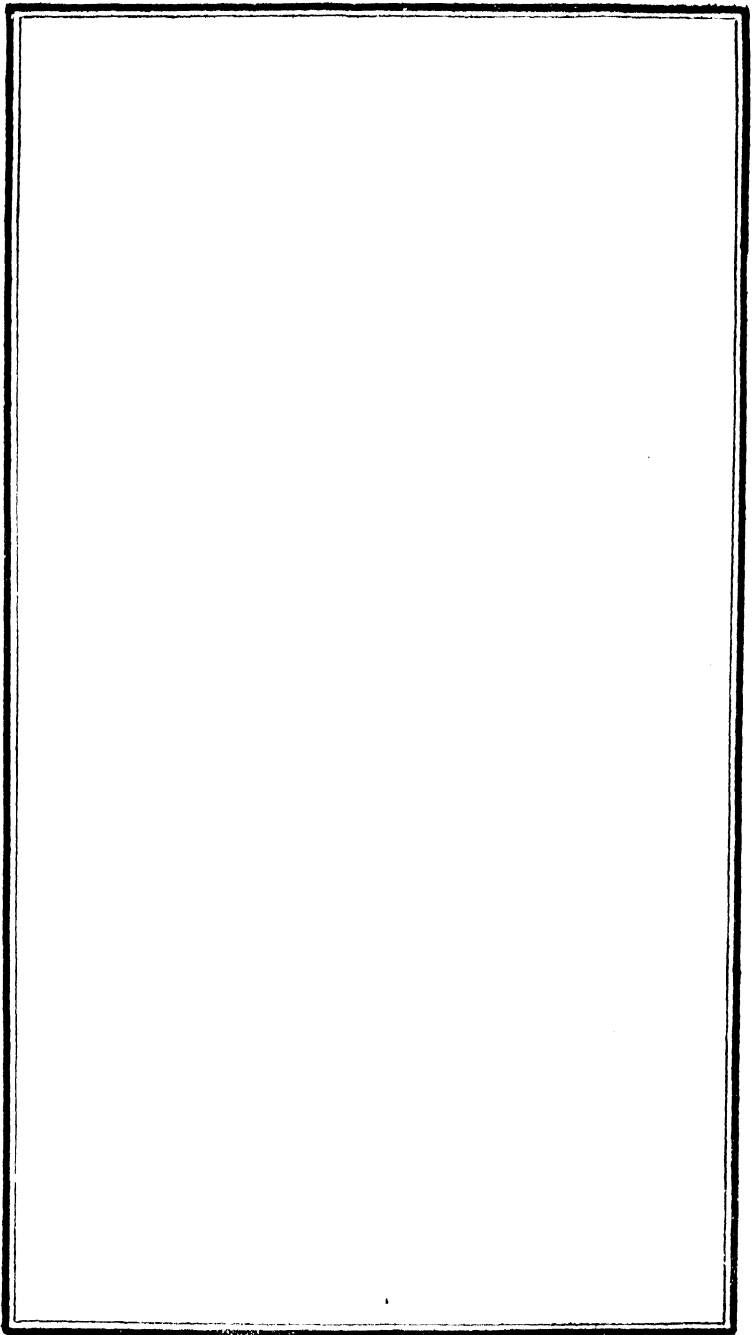
تصنیف نمود او کتابے
 بادِ رِودِل او نگاشت این را
 موسوم بر داستانِ غم کرد
 آن سخنش بقالبِ طبع
 شایانِ ستایش است و تجید
 از پنج شہادت است تیاج
 آن پنج شہید جو گرِ دروں
 ہر چند مطالبش در آغاز
 موضوع و لا است لیکِ مضمون
 آن جملہ وقایع است تمہید
 آن سرمہ و کل عینِ عبرت
 ہر شعر از ان نجستہ مضمون
 ہر مصرع نغز دل ربایش

و بیابچہ خوش و حجتہ عہوان
 چون مرثیہ شہیدان
 این مرثیہ را مُصنِفِ آن
 آنساں کہ بقالبے رسد جان
 از حسنِ بیان و طرزِ تبیان
 چون پنج طرازِ گنجِ عسفران
 حسنین و عمر علی و عثمان
 باشد ز بیانِ حالِ ایشان
 با قتلِ شہیدِ دشتِ حران
 وین مرثیہ ایست حاصلِ آن
 این نور و جلا کے دیدہ جان
 بیتِ الغزلے ز عمرہ دیوان
 چون سنبلِ زلفِ یارِ یحسان

<p>نقشے است ز صحنِ باغِ ضیوان چون خال و خطِ عذارِ جانان بر تر ز ہزار مدحِ خاقان ملکِ ملک اندر چرخِ افغان جن و بشر اندر سینہ بریان نغمگیں بود و فکر و نالان بالا تراز آنت مدحتِ آن یارِ بجلالِ شاہِ مردان کن مورو فضل و لطف و احسان منظور نگاہِ بہرِ جانبان</p>	<p>لطفِ سخن و طرازِ معنیش بہر نقطہ و خطِ حکمتِ سخنش در ماتم شاہِ دینِ کلاش زین دفتر و داستانِ ماتم از این الم و مصیبتِ عوسم زین واقعہ نیز قلبِ محمود از ہر چہ بوصفِ اوست ممکن یارِ بطفیلِ آلِ اطہر این مریہ گوئے محرم را مقبولِ جہاں کن این کتابش</p>
---	--

نخلِ امل و لاکِ محزون
شادابِ ز لطفِ شاہِ عثمان

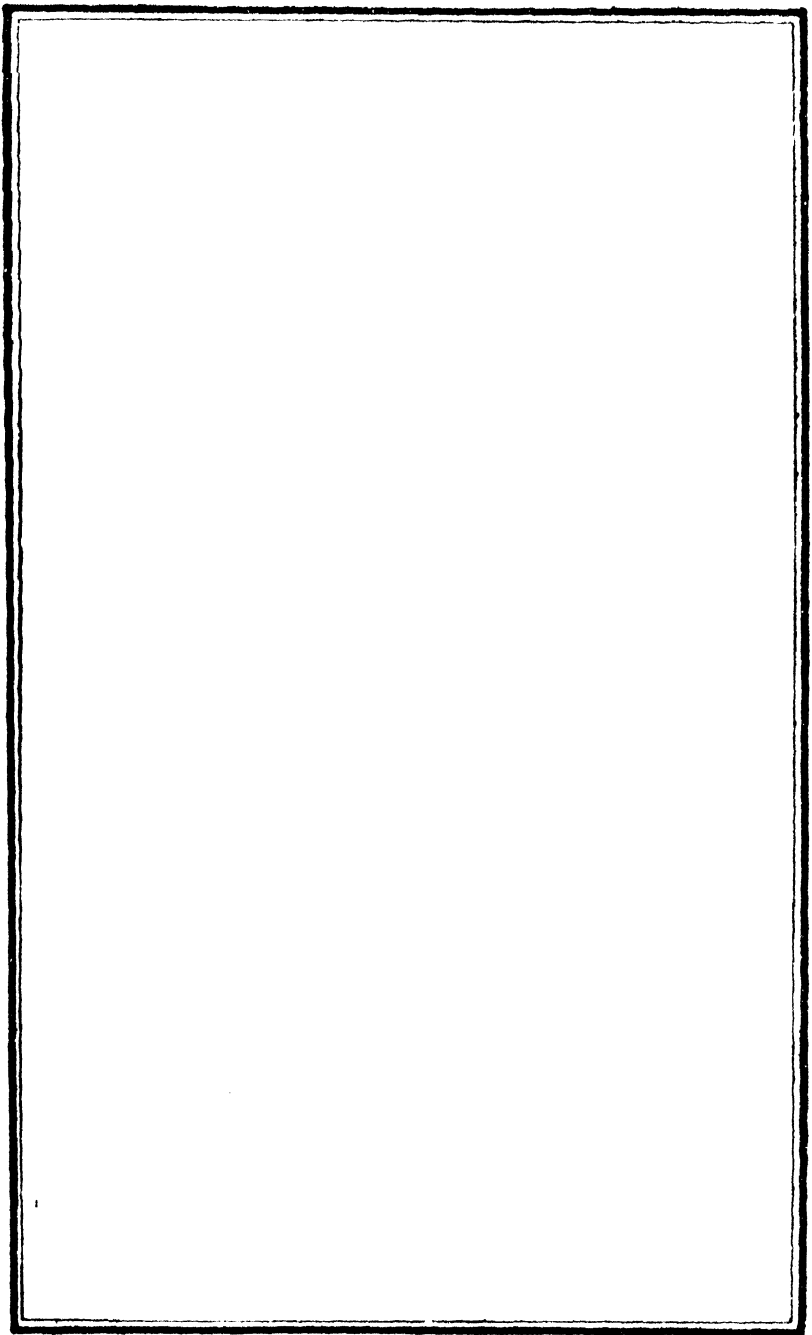

فہرست مضامین داستانِ غم

صفحہ نمبر	مضمون	صفحہ نمبر	مضمون	صفحہ نمبر
۲	۲	۱	۲	۱
۲۴	ساتی نامہ	۱۵	۵	۱
۲۷	خطاب بے زید لعین	۱۶	۶	۲
۳۱	واقعات شہادت مسلمہ نہضت امامین	۱۷	۷	۳
۳۲	واقعات رسیدن امام ہمام بربلا	۱۸	۸	۴
۳۳	حقیقت ماہ محرم احرام	۱۹	۹	۵
۳۴	آغاز کارزار	۲۰	۱۰	۶
۳۵	واقعات شہادت حُر و برادرش	۲۱	۱۲	۷
۳۶	واقعات شہادت نصحاء و خوشان	۲۲	۱۳	۸
۳۷	واقعات شہادت امام قاسم	۲۳	۱۴	۹
۳۸	واقعات شہادت عباس علمبردار	۲۴	۱۵	۱۰
۳۹	واقعات بعد شہادت عباس علمبردار	۲۵	۱۶	۱۱
۴۰	واقعات شہادت علی اکبر	۲۶	۱۸	۱۲
۴۱	نوحہ ماتم علی کبیر	۲۷	۱۹	۱۳
۴۲	واقعات شہادت علی ہمنہر مضمون	۲۸	۲۲	۱۴

صفحہ نمبر	مضمون	صفحہ نمبر	مضمون	صفحہ نمبر
۳	۲	۱	۴	۱
۸۱	واقعات یغماے حرم مبارک	۴۴	۴۷	۲۹
۸۲	ماتم حرم پاک	۴۵	۵۱	۳۰
۸۳	واقعات بعد شہادت ایشی شکر	۴۶	۵۲	۳۱
۸۴	واقعات جان بی امام زین العابدین	۴۷	۵۴	۳۲
۸۵	واقعات صعوبت سفر عابد مرصع	۴۸	۵۵	۳۳
۸۶	برنے از احوال ظالمان	۴۹	۵۷	۳۴
۸۸	خاتمہ واقعات شہادت و آغاز داستان عالم	۵۰	۵۸	۳۵
۸۹	ساقی نامہ	۵۱	۶۰	۳۶
۹۱	سامان کتابت واقعات غم و الم عام	۵۲	۶۱	۳۷
۹۲	تمہید درد و حسرت	۵۳	۶۴	۳۸
۹۶	ہشت سامان ماتم	۵۴	۶۶	۳۹
۹۷	(۱) جامہ غم	۵۵	۷۴	۴۰
۹۸	(۲) دل نکلین	۵۶	۷۵	۴۱
۹۹	(۳) دست پر سینہ	۵۷	۷۶	۴۲
۱۰۰	(۴) خاک بر سر	۵۸	۷۹	۴۳

صفحہ نمبر	مضمون	صفحہ نمبر	مضمون	صفحہ نمبر
۱۲۸	خانمہ شکران	۴۳	۱۰۱	سامانِ بہشت یا تم (۵) نالہ
۱۲۹	زیاد از تغافل اہل شام و کوفہ	۴۴	۱۰۲	(۶) فغان
۱۳۸	دعاے بد بخت ظالمان	۴۵	۱۰۳	(۷) آہ
۱۳۹	آرزوے مصنف کتاب	۴۶	۱۰۴	(۸) اشک
۱۴۰	دعا خیر بختی شہداء و دعا بد بختی اعداء	۴۷	۱۰۵	عیش و الم عالم
۱۴۱	خانمہ کتاب - مقطع	۴۸	۱۱۸	درد و غم بزرگانِ دین
۱۴۲	آفرینِ مصنف	۴۹	۱۱۹	خطاب بہ ظالمان
۱۴۳	یادگارِ عیسیٰ	۵۰	۱۲۰	خطاب بہ باری تعالیٰ
۱۴۴	پند و نصیحت بر اتفاق	۵۱	۱۲۲	تعریفِ مستقیمِ حقیقی
۱۵۰	دعاے خیر	۵۲	۱۲۳	تعریفِ کیفِ کردار
۱۵۲	تضمینِ حافظ شیراز	۵۳	۱۲۴	استغاثہ مستغیثان
۱۵۳	برخے از احوالِ مصنف	۵۴	۱۲۵	قواے شرعی
۱۵۴	خطابِ مجتہدِ کاشی	۵۵	۱۲۶	دعاے بد بخت ظالمان
.	تمت باخیر	.	۱۲۷	سزائے مجرمین لعین

داستانِ غم

مثنوی شہادتِ شہدائے سید پیر ابن علی امام حسین

علیہم الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ

مُصَنَّفُ

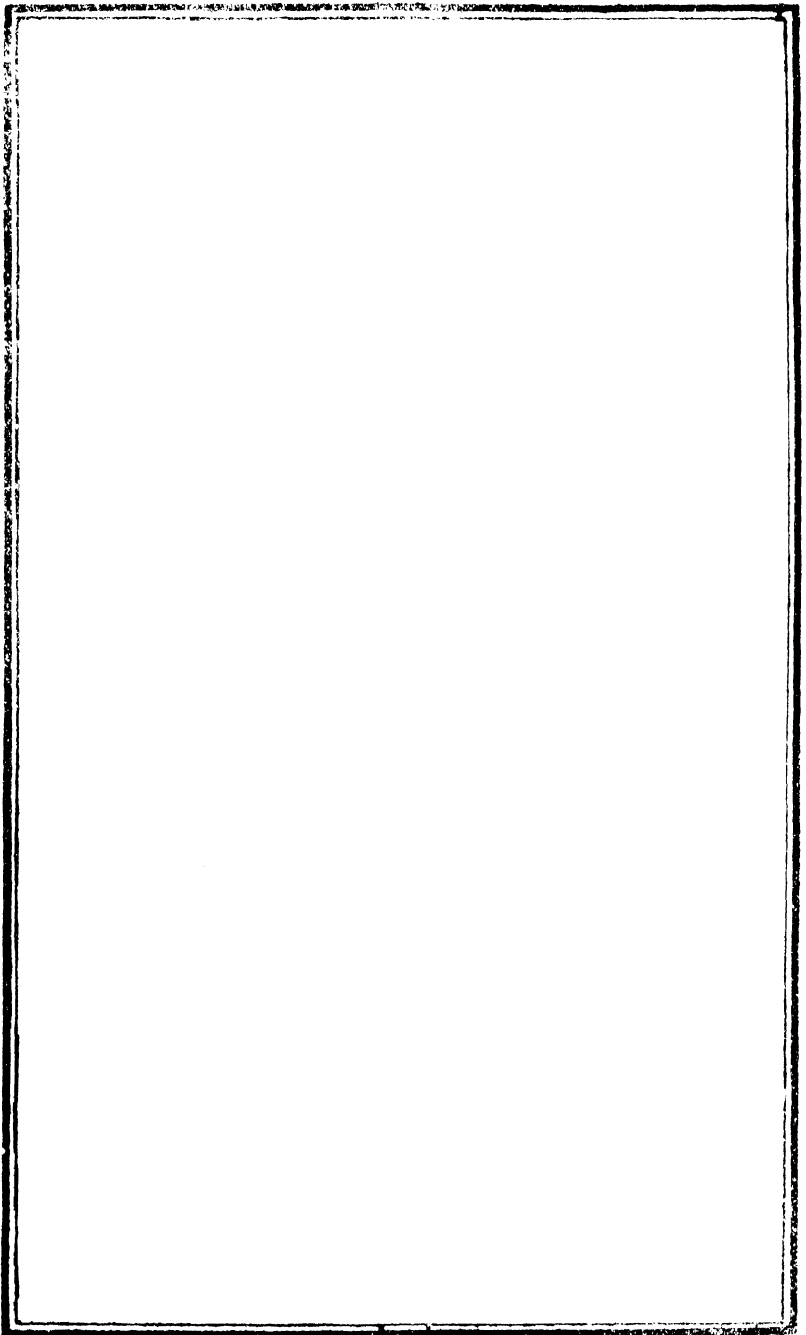
شمس العلماءِ بانواعِ غیبِ نیکبند و کمالِ خلاص

دَرَسَةُ

بزار و سید و پیل و یکتا بی

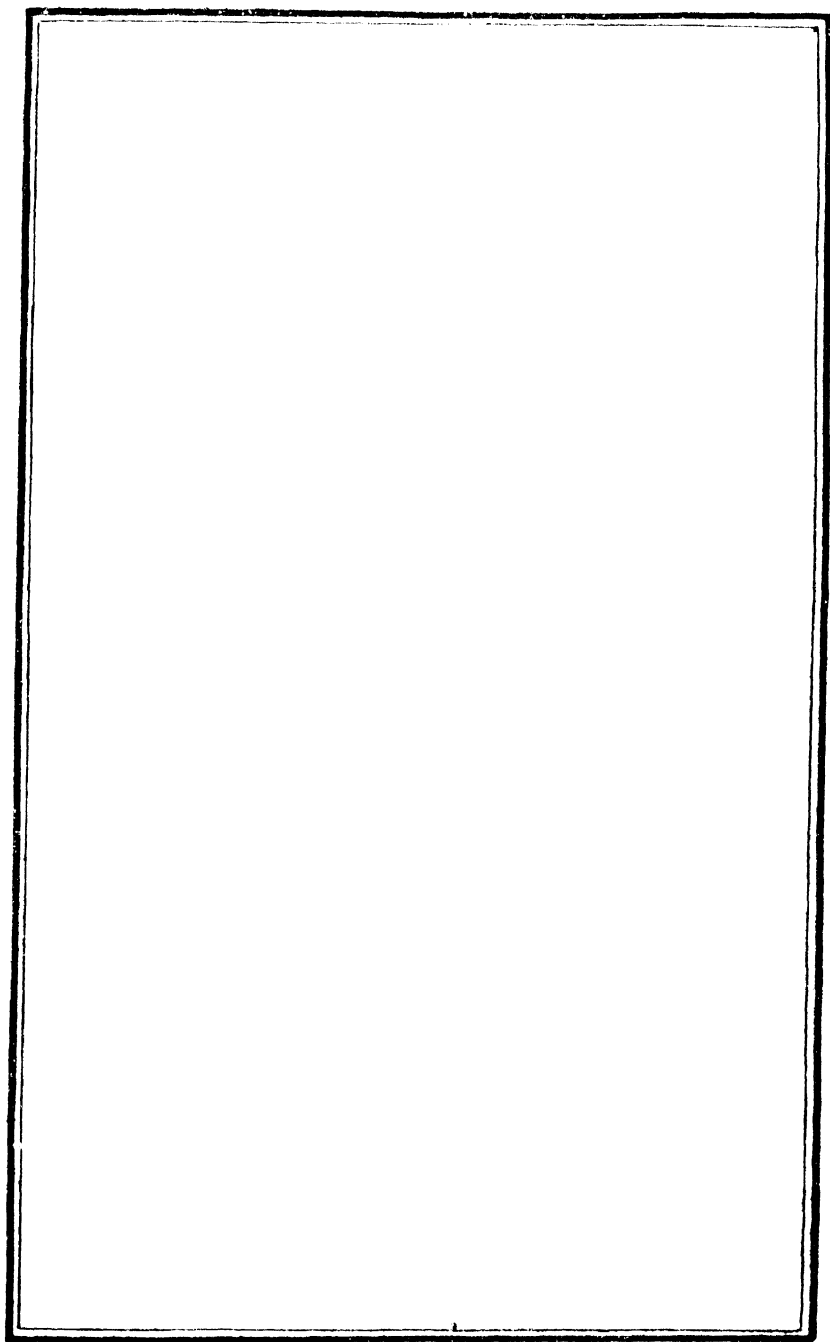
عَامِلَةٌ
مِطْبَعَةٌ

شمس الاسلام پرین رحمتہ بازار احمد آباد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَشْكُرَهُ لَوْلَا رَحْمَتُ اللَّهِ عَلَيْنَا لَكُنَّا مِنَ الْخَاسِرِينَ
 اما بعد - این فریبه ایست موسوم به **داستان ابراهیم** تم
 جناب سید الشهدا علیه السلام بطرح مولانا قاسم کاشی
 طبرزد و لا بعهد مینیت مهدی الملک والیدین آصفجاه نظام الدوله
 مظفر الملک و الممالک میر عثمان علیخان بهادرتجنگ
 عثمان تخلص فرماز و سلطنت آصفجه حیدرآباد و کن در ام قبا

حمدِ خداے مُنتقم و شمنانِ دین

نعتِ حبیبِ مُختشم ربِّ عالمیں

ہر یک ز چار آلِ عجا کو کہے بہ چرخ

ہر یک ز چار یارِ سپہریتِ بزرگ

زان چارِ پنجم۔ بر فلکِ چارم آفتاب

زین چارِ آسمانست تَفوق بہ چار میں

در مدحِ حیدرِ حَسَن و دعتِ حُسَین

از زیاد و واقعاتِ شہادتِ دلم خیز

دیباچہ صحیفہٴ ایس داستانِ عنصم

مُستلزمِ جزاے کلامِ مہ بہ آفریں

در عالمِ سخن ہوئے در دلم نماند

فکرِ رساے من بہ جزاے خوشم رساند

	بودم بہ بزمِ شاہِ شہیدانِ پاکباز	
	خواندم بہ خوابِ مرثیہٗ او بصدِ نیاز	
	دیدم بہ محفّاشِ اثرِ غمِ پراہلِ دل	
	ہر مصرعے ز مرثیہٗ ام آہِ دلگداز	
	ہر لفظِ من بہ یمنِ فغانِ داشتِ اعتبار	
	مغنیش بہ دردِ نہانِ یافتِ امتیاز	
	فکرِ مہ پندِ اہلِ لسانست در عجبِ مہ	
	ہر نالہٗ ترجمانِ زبانِ ست در حجاز	
	انجبا کلامِ من بہ پسندیدگیِ قبول	
	انجبا دعائے خیر ز ہر یکِ سخنِ طراز	
۱۲	مقبولِ کلامِ حزینم جزاے من	۲
	صد آفرین بہ ہمتِ آہِ رساے من	

	فکر مہ چسبر رنج و غمے کار می کند	
	طبعم حمایتی بہ دل زار می کند	
	اشکِ غمِ مہ کہ بارِ دلم را کند سبک	
	آسانے بخدمتِ دشواری کند	
	کلکِ رواں بہر قدم او چو موتلم	
	نقشِ خوش نتیجہ افکار می کند	
	موضوعِ داستانِ غم نیست غیر ازین	
	فریادِ باز جو رجھنا کار می کند	
	چوں عتدہ دلم نکشاید۔ دلِ خزین	
	فریادِ اوز حیدرِ کترار می کند	
۱۸	مشکل کشای من بہند دست بر دلی	۳
	بیتابی دلم نکند خوفِ مشکلی	

	از نظم فرس ذوق زباں باچشیده ایم	
	هزینج (واقعات طهوری) شنیده ایم	
	تضمین محتمم به علو همدین زیرین	
	از آسمان فکر نصیبی است دیدیم	
	هم واقعات مرثیه اوست و لفظگار	
	از رنگ طبع او به حقیقت رسیده ایم	
	بالا تراست مرثیه فکر محتمم	
	افکار او از جمله افکار چیده ایم	
	در فکر داستان غم جو ر کر بلا	
	داند سخن شناس چه رحمت کشیده ایم	
	افکار محتمم به سخن ارجمند تر	
۲۲	نخست کلام من بر نصیبی بلند تر	۲

واقعات طهوری
 بطبع است که در
 زمین بین پنج پاره
 نوشته
 نیز از قلم خان نصیبی
 زکران شایانی
 شایسته از شاعرین
 مرثیه
 محتمم
 زمین از قلم محتمم
 کرده
 هم
 مرثیه
 زمین مرثیه خوب
 نوشته

	دیدم۔ بسے ز اہلِ زباناںِ نامور	
	طو مار ہا ز مرثیہ ماے پر از ہنر	
	جز مجتہدِ شہم نکرد بایں خوبی و کمال	
	ایں کار کس ز نظم طرازانِ باخبر	
	ہر فکر تازہ در رگِ جانست نشترے	
	ہر شعر او چونوکِ سنانست در جگر	
	حسنِ بیان و لطفِ زبانش قبولِ دل	
	مضمونِ عنصم کند بہ دلِ مومنان اثر	
	بر کاغذِ کبوترِ دزدِ کلکے گھرِ فشاں	
	باید نگاشت مرثیہ او آبِ زر	
۳۰	فکر م کہ اتبع کلاش بطحِ اوست	۵
	گوئی کہ از مطالبِ افکار شرحِ اوست	

	از چار یاریانِ سخنور منم کے	
	در مدحِ اہلِ بیت - دلاور منم کے	
	مولا سے من ز چار غلامانِ چار یار	
	در خدمتِ تو از ہمہ برتر منم کے	
	در ششِ جہتِ زینجِ عبیدانِ سخن	
	در بندگیِ بخدمتِ حیدر منم کے	
	چوں شافعی بچار امامانِ نامدار	
	یکتا بہ حبیبِ آلِ پیغمبر منم کے	
	چوں یک زبانِ بدحتِ من صد سخن شناس	
	با صد سخن طرزِ برابر منم کے	
۳۶	چوں محتشم ز مرثیہ گو یاں کے منم	۶
	وز اہلِ عنصم ز مرتبہ جو یاں کے منم	

	اے وردِ الم زدہ من و لائے تو	
	جانِ و کلابِ سرطِ تو لافدائے تو	
	از واقعاتِ دردِ عالمِ داستانِ عم	
	بُود از ازل بہ قسمتِ مدحتِ سرے تو	
	بنگر کہ خانہ خاندانت اے شہید پاک	
	عنحنائے دلتِ مجببِ تو جاے تو	
	ایں ارمغانِ دردِ باحوالِ جور و عنم	
	آوردہ ام بہ بار گہمت از برے تو	
	نازم بریں جسز کہ نگہ کردہ بخواب	
	بستم چشمِ خویش نقوشِ لقاے تو	
۴۲	تصویرِ کارزارِ وجفائے ستمگران	۴
	بر لوحِ دل باندوبہ چشمِ سنخوران	

	این نقش کر بلاست کہ تصویرِ رخ و عنم	
	عکسش بروئے آینه سینه از ستم	
	مژگان چو موتلم زدادے آبِ چشم	
	پرداز کرده کرد به نقشِ عنم و الم	
	بر صنم عتم ہیں کہ چه حیرانست آینه	
	نقشِ جدا صورتِ صورتِ مگر عجم	
	القصدہ چوں بہ لوحِ دل یافت حُسنِ نقش	
	با صد نزاکتِ متلم و خوبیِ رستم	
	بر رویِ خلق بست مگر صورتِ کتاب	
	شد نام او در اہل زبانِ داستانِ عنم	
۲۸	این خاکِ عنم است کہ دیباچہ کتاب	۸
	خاکے بسرفغان بلبِ من بدیدہ آب	

	آہنگِ درد را بہ سخن سازی کنم	
	صد نالہ را بزمزمہ دمسازی کنم	
	نقشِ جفا و جور بہ بندم بلوحِ دل	
	از نوکِ کلکِ آہ چو پردازی کنم	
	پژمرده از خزانِ ستم عارضے چو گل	
	صد نالہ با چو پیلِ شیرازی کنم	
	در ماتمِ حسینِ گریبانِ سینہ را	
	با چو ہولِ درے بروے جہاں بازی کنم	
	در محفلِ عزاے امامم بگویشن ہوش	
	بشنو کہ داستانِ عنم آغاز می کنم	
۵۲	آغازِ داستانِ عنم مطلعِ عنی	۹۰
	انجامِ اوزِ مقطعِ افکارِ ماتے	

کتابتِ غلامِ احمدِ شازی

آغازِ داستانِ زِخْلَافَتِ شہادتے	
گز جو ردِ دشمنانِ شریعتِ شہادتے	
صد واقعاتِ دَوْرِ نَخْتِیْنِ بَصِدْقِ وِ عَدْلِ	
شد بر زبانِ اہلِ صداقتِ روایتے	
دَوْرِ دُوْمِ مَثَلِ بَرِوَایَاتِ مَعْدِلَتِ	
برہر زبانِ زِ عَدْلِ خِلاَفَتِ حِکَایَتِ	
جمعِ زِ تَابِعَانِ شَرِیْعَتِ مَعِیْنِ اَوْ	
وزِ مَوْمِنَانِ تَابِعِ سُنَّتِ جَمَاعَتِ	
مولائے مابہ بیعتِ ایں ہر دو دادست	
ہم وقتِ اِحْتِیاجِ بے قُوّتِ اِعَاَنْتِ	
۶۰	۱۰
با ایں۔ یکے زِ کِیْسِنہ وِرَانِ جِنَا شِعَارِ	
خونِ عُمَرِ بَخِیتِ عَسَلِ بُو دَا شِکْبَارِ	

	قومِ عربِ بیعتِ عثمانِ چودست داد	
	اوبرسریر پاکِ خلافتِ قدم نہاد	
	مولا کے مانہ کر دیہ بیعتِ تاملے	
	دستِ رضا بہ ہمت و لطف و ادب کشاد	
	آثارِ فتنہ بود ز اعداے ویں ولے	
	عثمانِ بذاتِ پاکِ علی داشت اعتماد	
	احکامِ اور خاتمہ مروان جگر خراش	
	ضعفِ حکومتش خلل اندازِ انقیاد	
	ہر فتنہ از حمایتِ مولاے ماں شست	
	ہر بندہ بہ یاری او بود بر مراد	
۶۶	لبریز شد چو ساغرِ عمرش و لایہ دور	۱۱
	عثمانِ چشید جامِ شہادتِ ز دستِ جور	

	مولائے مخلصین اسلام شد بنام	
	اعدائے فتنہ گر بہ درنکر انتقام	
	کز اقرائے فتنہ پسندان بنام او	
	منسوب شد شہادتِ عثمان باہتمام	
	جنگِ جمل نتیجہٴ این تہمتِ صریح	
	بر شد بدستِ اہل ستم تیغ از نیام	
	از تیغِ مسلمین عرب قتل مومنین	
	وز تیرِ مومنین - ہدفِ او صفِ کرام	
	القصرِ جاں بردید اللہ ز دستِ جو	
	شد تابعِ مصالحتش فتح و انہزام	
	نگذشت مدّتی کہ ز شمشیرِ خود مرے	
۱۲	مولائے مہمید جفاے شکرے	۴۲

	وید این حدیثِ پاک و لاشمِ روشم	
	مولا لے او علی ست کہ مولاے او نمم	
	گوئی کہ از و لای علی درد لم و لا	
	نورنگہ بدین و جانست در تم	
	اشکم بہ گریہ عنم جو رہا دش	
	نایاب گوہر یست مجلابہ دامنم	
	از حُب اہل بیتِ پیمبر کہ دردست	
	آرے ز فکر عاقبتِ خویش امینم	
	این رشتہ محبتِ مولاے نامدار	
	چوں طوق بندگیست آہی بگردنم	
۷۸	این بندگی بہ بین ہین داستان من	۱۳
	آورد اعتقادِ دلہم بر زبان من	

تو چہ عنم کنست
تا کہ فغانی کنی
مگر کہ آواز آواز

	مسموم دستِ جو رو تم بیگینہ حسن	
	اکز دردِ واقعاتِ قدرِ عَشہ در بدن	
	زین ہر چہ اہ قتل نہ شد سیرِ آسمان	
	سیراب شد ز خونِ حسینِ امامِ من	
	این بیگناہ را بجفا نشہ کام کُشت	
	آلِ تشنہٴ خلافت و میخوارِ انجمن	
	ہر فرد از قبائلِ حَبّار۔ بے خبر	
	رہبر و بدشتِ غربت و امدادِ وطن	
	آغاز از شہادتِ یک تن ز چار یار	
	انجامِ قیلِ حنا تم ابراہِ پختن	
۱۴	دانم ہمیں۔ حقیقتِ این جوِ ظالمے	
۱۴	و ادا دار۔ از حقِ اسرار۔ عالمے	

	ہر ایک شہید جو رستمگار۔ بگیناہ	
	ہر ایک ز آل اطہر و یاران دین سپاہ	
	ہر ایک بذاتِ خویش ہو جوے دیگرے	
	ہر ایک بہ حق اُمتِ مرحوم خیر خواہ	
	ہر ایک بعہدِ پاکِ شہرِ دین با احترام	
	از بندگانِ خاص و ندیمانِ بارگاہ	
	ہر ایک بعہدِ خویش بہ عالمِ خلیفہ	
	ہر ایک پتختِ سلطنتِ عدل بادشاہ	
	بر باد رفت دولتِ دینے بدستِ جہل	
	گردوں۔ ستم۔ ستم ز جفاے تو آہ آہ	
۱۵	وا حسرتا منانند در اسلام اتفاق	۹۰
	دلہائے مکہ دینِ جہنم جو۔ پُراز نفاق	

	نے قاتلِ عُمَرُ زُجَّانِ حیدری	
	نے یارِ او کہ کرد ز عثمانِ ستگری	
	نے قاتلِ حَسَنِ ز کسانِ نبیِ عُمَر	
	نے قاتلِ علی ز انیسانِ داوری	
	ہر یک ز اہلِ بیتِ رسولتِ بگناہ	
	ہر یک ز خادمانِ خلافتِ ازیں بری	
	احقاقِ ایس فسادِ بنامِ آورانِ قوم	
	از دشمنانِ قوم بود کارِ مفسری	
	ہے ہے ز جاہلانِ ستکارِ چند تن	
	کردارِ تکابِ جرمِ وجفا با بخود سری	
۹۶	آوخ ز خانہ جنگی ایس خود سرانِ قوم	۱۶
	بر باد رفت سعی ہمہ سرورانِ قوم	

	قتلِ عثمان زوشنہ بیدیں جفا جفا	
	وز حالتِ نماز بشش ضرب از قفا	
	وز مسلمے شہادتِ عثمان ستم ستم	
	مصحف بہ قتل شاہد و خونریز دھنا	
	یک بے اماں ز خاریاں قاتلِ علی است	
	کوز اہلِ فضل بود زیارانِ مصطفیٰ	
	وز باباؤش امامِ حسن شد شہیدِ ستم	
	گردوں نکر دواے بریں جو برکتفا	
	حکیم نرید و شمر لعین قاتلِ حسینؑ	
	در کر بلا ز خیرگی قوم بے وفا	
۱۰۲	زیں پنج تن (دو حاکمِ اول) ز چار یار	۱۰
	زاں پنج تن (سہ باقی) وزیں سہ یک از چہار	

	اِس نچھیں شہادتِ سالارِ نامدار	
	بیس باکی یزیدِ لعین کرد آشکار	
	جز شام و کوفہ قومِ عرب را خبر نبود	
	زیناں مجاہدے نبر آمدیک از ہزار	
	زنیسو مسافرے۔ زرقیقائش چند تن	
	زانسو ستمگرے بہ ہزاراں شترسوار	
	بے ساز و برگِ حربِ مسافر بہ منزلش	
	سامانِ حرب و ضرب بدستِ جفا شعار	
	زاں قومِ شام فوجِ ستمگار و با امام	
	زیں قومِ کوفہ یک تن لاغر نبود یار	
۱۰۸	می پرسم از یزید کہ اِس انتقامِ کمیت	۱۸
	لعنت بہ ملحدے کہ پئے اِس گناہِ رست	

	زیرِ واقعات پنج شهادت که شد در مرقم	
	موضوع ماست واقعه پنجمین عثم	
	زرا چاققتل - قاتل هر یک بزرگ خاص	
	در ارتکابِ حرم مساویت بیش و کم	
	وین قتل پنجمی که زد دست حکومت	
	بُرد از همه سبق به شقاوت - ستم ستم	
	بهر خلافتی که لعین مستحق نه بود	
	ابرار را به کشت به جور و جفا هم	
	یک شیر خواره هم ز جفایش نبرد جان	
	ملعون نداشت بعد و فاحرمت حرم	
۱۱۴	بس خسته جانم از اثرِ رخِ واقعات	۱۹
	خواهم مدد ز ساقی کوثر لب فرات	

ساتی بریز بادہ لعلینِ حجامِ ما	
مآذتے زخونِ دل آید بہ کامِ ما	
در شیشہٴ دل است شرابِ زخونِ دل	
جوشِ شرابِ ماست زخونِ امامِ ما	
از قطرہ ہائے خوں کہ بریزد ز اشکِ چشم	
نوشیم جامِ چشمِ می لالہ فامِ ما	
ہے ہے سرورِ می بدل ز ارماعِ ماست	
عنائے چو خانہٴ شدمتِ امِ ما	
آں محفلِ سرور۔ مبارک بے کشاں	
این محفلِ غزاست بدورِ کلامِ ما	
مطرب بیا کہ نالہ مستانہ سرکنیم	۲۰
از بے خودی بہ ساتی کو ترخوب کنیم	۱۲۰

	ساقی بدہ زخون دلم لالہ گوں شراب	
	مخمور را بہ یادِ غم تشنگانِ آب	
	ساقی بیشیشہ دل من این کے مہمن	
	از جوشِ سوزِ واقعہ دارد التهاب	
	ساقی بہ جامِ دینِ اہلِ عزا بریز	
	زاں شیشہ آن دو آتشہ ہمو آفتاب	
	ساقی بریز ساعتِ چشمِ بکا من	
	فکرے ز محتسبِ مکن و خوفِ احتساب	
	ساقی بہ اہلِ بزم بدہ از برائے نقل	
	بے غور و فکر از دلِ سوزانِ من کباب	
۱۲۶	آلذتے بر ند چو ذوقِ کلامِ من	۲۱
	مستانہ نالہ ہا بجزائے امامِ من	

خواہم زد دستِ ساقی کو شریک	
بِپارِ ساقیائے ہفتاد سالہ	
جامِ الست و بادۂ وحدت بمن بخش	
ہرگز مکن بہ عالمِ بالا حوالہ	
سرستیم کند عنص و رنجِ گراں سبک	
ہر اشکِ ابروین من، سچو ژالہ	
مولاے من ز زین خودی بندہ ات پُرس	
دار و چو رعہ بر لبِ اظہار نالہ	
واحسرتا کہ فضل بہارم خزاں گرفت	
ہر گلِ بباغ - داغِ بیدل - ہچو لالہ	
۱۳۲	آں نو نہالِ باغِ نبوتِ بُرد جاں بے آبِ خشک شد ز خزاںِ ستکراں
	۲۲

	اسے حاکمِ لعینِ جفا پیشگاں میں زید	
	چشمِ زمانہ چون تو ستم پیشہ ندید	
	نارِ استی بہ تیغِ جفا کے تو دل پسند	
	بہ راست گوز دستِ جفا سے ستم کشید	
	نے داد خواہ را بسر ریت کسے رساند	
	نے یک ستم رسیدہ بہ فریادِ خود رسید	
	نے خوشہ امیہ ز نخلِ تو دانہ بست	
	نے دستِ احتیاجِ ز تاکِ تو خوشہ چید	
	نے ہوشت از مسائلِ شرعتِ مُستفاد	
	نے گوشت از فضائلِ و عتِ مُستفید	
۱۳۸	ہر بادہ کش ز مغلِ عیش تو پہرہ یاب	۲۳
	شد حرمتِ شراب بد ورتو نقشِ آب	

	داری بہ اہل بیتِ پیمبرِ خداوتے	
	کردی حکمِ خالقِ اکبرِ بجاوتے	
	بے رحمی تو شہرہ آفاق اے یزید	
	اے در دلت نے جو روحِ جاہاقتساوتے	
	از اضطرابِ خشکِ لبانِ ذوقِ می بری	
	جوئی ز آبِ خوش بلبِ خودِ طاوتے	
	خواہی کہ ریگِ گرمِ بریزی ز دشتِ شام	
	بر مصحفے کہ صبحِ نمائی تلاوتے	
	لعنتِ برو کہ چوں تو برد ز زندگی بسر	
	در شمتِ تو از عملِ بد شقاوتے	
۱۴۴	در عہدِ دولتِ تو اماں در عربِ نماند	۲۴
	یک حرفِ خوش بحدتِ دور تو کس نخواند	

	اے بے آماں علم بہ بغاوت فرشتی	
	دیں را پے حکومتِ دنیا گذاشتی	
	بے بیعتی بہ تختِ خلافت زد می قدم	
	پیشِ امام مرتبہ اونداشتی	
	از نو نہالِ باغ رسالت چُتِ جاہ	
	صد ششم کینہ در دل ناپاک کاشتی	
	چوں بیعتت بکرد حق آگاہ نامدار	
	قتلِ امام را بعینہ گمّاشتی	
	ہے کہ باز دعویٰ اسلام می کنی	
	فرمان بہ قتلِ سبطِ پیمبر نگاشتی	
۱۵۰	ایں شرمگین گناہ نہ بخشد خدائے تو	۲۵
	اے نامنرا عذابِ جہنم نراے تو	

	اے نجیبِ زمانہ اعمالِ خوشتن	
	وے بے خطر ز کینفرِ افعالِ خوشتن	
	غافلِ مباششِ غائظِ المِ شود خراب	
	اے بے امان ز عاقبتِ حالِ خوشتن	
	اے بے حیا بکثرتِ افعالِ شرمناک	
	وے بے وفا بوعده و اقوالِ خوشتن	
	دانیِ خلافتِ عربِ اہلِ بیتِ را	
	اے بے ادب ز بو الہوسی مالِ خوشتن	
	ادبارِ توبہ و ور ز حلِ مضطربِ کند	
	اے مطمئنِ بطالع و اقبالِ خوشتن	
	چوں دستِ قدرتِ تو ز جورتِ دراز شد	۲۶
۱۵۶	ہر کس بدفعِ ظلم و ستم چارہ ساز شد	

اعیانِ کوفیاں بہ تمنا بے سعیتے	
خواندند شاہ را بہ سر پر خلافتے	
مسلم کہ (پیش خمیہ) قصدِ امام بود	
تنہا بہ کوفہ رفت بزرگِ سفارتے	
گرفت بے سعیتے ز شہیرانِ کوفیاں	
تا شاہ دیں بمشورتش کرد ہنہضتے	
ناگہ بن زیاد بہ فوجِ ستم شعار	
آمد بہ کوفہ داد بہ مسلم ہنہریتے	
ہے ز کوفیاں ستمگار کس نہ کرد	
بالم غریب مسافر اعانتے	
۱۷۳	تا او بہ دستِ ظالم سفاک کشتہ شد
۱۷۴	با او ز خیلِ بیعتیانش کی نہ شد
۲۷	

ہے ہے ازین فسانہ امام است بیخبر	
باہم رہا نِ خویش سو کوفہ در سفر	
ابن زیاد داشت پس قتلِ مسلمے	
خویش بہ دشتِ ماریہ چون دُزدِ رگہز	
آشاہِ نامدار بہ منزل رسید و یافت	
یک لَشکرِ شریرِ لبِ جو بجزمِ شر	
در یافت نامِ منزل و فرمود الغیاث	
این منزلِ شہادتِ مایانست در خبر	
آشاہِ دین بدرِ دو غمے کرد با حرم	
ذکر حدیثِ پاکِ نبی سید البشر	
۱۶۸	۲۸
این غزۂ محرم و آثارِ کارزار	
ہر بار او بچشمِ پرآبست بے قرار	

	شہرِ مکہ در بلادِ عربِ ماہِ بے غم است	
	ماہ ہے کہ از قتالِ حریفانِ محرم است	
	ہے کہ از جنابِ ستمِ پیشگانِ کموں	
	این ماہِ محرم بہ جہاں شہرِ ماہم است	
	ریخ و ملائ و واقعہ جو ر کر بلا	
	در کائناتِ خلق بہ دلہاے عالم است	
	این طرفہ ماجرا کہ بہر شرفہ ملل	
	غنچوارش بہ فطرتِ اولادِ آدم است	
	دلہا بہ دردِ دستِ حزیں نالہ بر زبان	
	ہر دیدہ اشک ریزد و ہر شہم پریم است	
۱۷۴	عاشورایں - قیامتِ صغراے مومنین	۲۹
	روزے کہ شد شہیدِ جنابِ شاہِ دیں	

۱۷۴
 وہ وقت ہے کہ در زمانہ
 جہنم میں کہ درین ماہ
 جلال و وقارِ حرم
 بود۔

	آغاز کارزار و صبح قیامت	
	انجامِ ناگوار ہمیں شامِ غربت	
	عاشورہ کہ راسِ مبارک چو آفتاب	
	بالائے نیزہ ز قیامت علامت	
	عاشورہ کہ جسدِ انصار در ہمیں	
	کردند بر پیامِ اجل سیرِ جنت	
	عاشورہ کہ در شبِ بحرِ ابراق	
	از نیکی است اہلِ حرمِ مصیبت	
	عاشورہ کہ تشنہ لبانِ ست روزہ را	
	سیراب کرده دور بہ جامِ شہادت	
۱۸۰	ہر یک شہیدِ جورِ دینِ روزِ نامراد	۳۰
	یک بعد دیگر است تیغِ در جہاد	

	اول کسیکہ تیغ بر آعداے دین کشید	
	مردے کہ سر پہ یافت ز سر شکر زید	
	مردے کہ بابر اور عاقل ز فوجِ شام	
	در خدمتِ امامِ صبح و غار سید	
	مردے کہ حکم داد بجز تیشِ امام	
	کو بگرد تو بہ یافت ز خلد بریں نوید	
	مردے کہ بر امامِ زماں جان نثار کرد	
	مردے کہ سر پہ باخت بہ امداد چول عبید	
	آں یک تنے کہ چل تن اثر ار را بخت	
	مردے کہ شد بہ حملہ فوجِ عدو شہید	
۱۸۶	حُر بود کو بہ عاقبتِ خود نگاہ داشت	۳۱
	خود را بہ جانِ نثاری سردار دین گماشت	

	انصارِ نامدار و عسکرِ زانِ نیکذات	
	ایک بعد دیگر کے زبہاں شد بصد شہادت	
	خوشیاں شاہِ را پس بایران میں پناہ	
	آمد بہ تیغ و تیر و کسناں نوبتِ وفات	
	ہر یک بہ جنگ کُشت لعینانِ شام را	
	ہر شہنہ کام یافت شہادتِ لُجرات	
	ایک تن نماں ذراں ہمہ بعد نمازِ ظہر	
	شد ختم در حق ہمگان مدتِ حیات	
	جز ذاتِ عابد و عجم چار سالہ	
	ہر شہنہ یافت از دستم ظالمانِ نجات	
۱۹۲	زین مجملہ ذکرِ قاسم و عباس از خواص	۳۲
	سازیم ہمو کب و صغیر باختصاص	

	نوبت بہ قاسم آمد وہ بہات جان نبرد	
	بعد از قبالِ جامِ شہادتِ چشید و مرد	
	ہر شہنہ راہ یافت ولا بر لبِ فرات	
	ہر یک گرفت آب و لے قطرہ ن خورد	
	ہر نامور بہ شانِ فنون سپہ گری	
	در عصمتِ نبردِ بیاری قدم فشرد	
	ہر یک - مقابلانِ جفا پیش را بخت	
	ہر یک بختِ معرکہ خویش جاں سپرد	
	با آنکہ ہر یکے ز شجاعت گرفت کار	
	حاصل نہ شد معرکہ رزم دست برد	
۱۹۸	چوں نوبتِ و غاے علمدار او رسید	۳۳
	اشکِ غم ز دینِ سردارِ دیں چکید	

	آمد بروے معرکہ عبا کس نامدا	
	بر پشت - مشکِ آب و سرِ اَشہبے سوار	
	(شمشیر خود بدست) قدم زد لبِ فوات	
	پُر کرد مشک از مد تیغِ آبدار	
	از بیعتِ مقابلہ اش در صفِ مصاف	
	ہر یک بفرس کر بود کہ گیر در ہزار	
	سرسر کرد و بصفِ خویش لغز زد	
	کامدے پے مہتِ ابلہ یک تنے - ہزار	
	صد حملہ بر تنش ز سنان و خدنگ و تیغ	
	آں تشنہ لبِ تیغِ پُر آبے بکا زار	
۲۰۲	بارانِ تیغ و ناوکِ لشکر چار سو	۳۲
	نگذاشتش کہ جاں بُر باید زدست او	

آن یادگارِ حسیب در وختِ دل تبوّل	
از صد مہ شہادتِ عباس شد ملول	
از رنج و تماشِ بزبان داشت یا علی	
وز صد مہ غمش بدش و در دیارِ رسول	
بر خاست چوں ز مسندِ خود بہر انتقام	
از رنج و عنصم نکرد دلِ اکبر شن قبول	
گفت اسے پدر منم بحضورِ توجانِ نثار	
دارم دریں جماعتِ انصارِ دین شمول	
حُبِّ پدرِ نحو است کہ اکبر شود شہید	
این بحثِ عنصم کشید ز اصرارِ او بہ طول	
ز اہلِ حرم رسید با کبکِ رحمتی	۳۵
آخرِ صبرِ وادش دینِ اجازتے	۲۱۰

	نوبت بہ اکبر آمد و قصدِ وفا نمود	
	از بُزدِ دلاں مقابلِ این شیرِ کس نبود	
	نوخیزِ ہجده سالِ صد و بیست را بگشت	
	گوئے سبقِ زُجْجُلہ انصارِ دیں رُبو	
	یک تشنہ لبِ مُقابلِ صد تیغِ آبدار	
	ہر یک ز فوجِ تشنہ خوں بود چوں یہود	
	وردِ زبانِ ما در او و اوصیبتا	
	نغمیں پدرِ دُعا بہ لبِ افتادہ در سجود	
	تا خستہ جان ز دستِ جفا کار گشتہ شد	
	بے اختیار شد پدرش بزبانِ درود	
۳۱۶	صَلُّوا عَلَی السَّيِّدِ وَاٰوَالِدِہِ الْکَرِیْمِ	۳۱۶
	خونِ حسینِ جوشِ ز دا ز بہرِ ہتھام	

	جانگاہِ قصہ ایست کہ آبِ سرجواں بُرد	
	ایوانِ برہنمِ ناوک و تیغ و سنان بُرد	
	در عالمِ شباب بتاب و توانِ خویش	
	صدرِ جسمِ خورده بر جب گرفتارِ توان بُرد	
	آوخِ بیاری پدِ پیرِ نوجواں	
	نختِ جگرِ تترارِ دل و جانِ جاں بُرد	
	مادرِ بیاری پدِ پیرِ گفتِ اوداع	
	تخمکِ سپرِ مبرکہ دشمنانِ بُرد	
	در خاک و خونِ طپیدِ میدانِ کارزار	
	لب تشنہٴ زکے بر لبِ جوئے رواں بُرد	
۲۲۲	ایں داستان زرنج و غمِ مادر و پدر	۳۷
	ریزد برونِ دل و جگر مرازِ چشمِ تر	

	اکبر ز دستِ جورِ فلکِ جانِ بُرد آہ	
	جانِ سنیریں بہ خالقِ اکبر سپرد آہ	
	اکبر کہ بود عارضِ او چوں گفتہ گل	
	ہے ز یادِ گرمِ خزانے فرود آہ	
	اکبر کہ حلقِ تشنہ او بود خشک تر	
	از تیغِ آبدارِ عسد و آبِ خورد آہ	
	اکبر کہ از شہادتِ او خونِ دلِ خویم	
	زخمِ سناں و خنجرِ شمشیرِ خورد آہ	
	اکبر کہ دستِ لشکرِ بیدادِ شتہ شد	
	صد آرزوے دل بہ دلِ خویش بُرد آہ	
۳۲۸	کمبشہدِ تیغِ جفاے ستمراں	۳۸
	قرباںِ بیاری پدِ پیرِ او جوال	

	ہیہات اکبر کہ رنجِ روشنشِ نجواب	
	بیدارِ خفتہ را بکُند، ہمچو آفتاب	
	ہیہات اکبر کہ پئے یاری پد	
	در قتلگاہِ باختِ سرخوشِ در شباب	
	ہیہات اکبر کہ زد دستِ سگمراں	
	بے آب کُشیدہ شد بجناب در رہِ صواب	
	ہیہات اکبر کہ شہید است و غمش	
	از سیلِ اشک - خانہ صبرِ جہاں خراب	
	ایوانِ اکبر کہ ہمہ شکرِ نرید	
	در کر بلا نمود بقتلِ تو اور تکاب	
۲۳۴	اندازہ غمِ پدِ رست گر چہ شکست	۳۹
	دانند مگر گئے کہ یہ پہلوے او دست	

اے حسین بدنہاں از جو رتو الٰہا ماں

صد دواستانِ ظلم تو مارا ست برزباں

رحمے بیشیر خوارہ کردی۔ جفا جفا

گشتی بی جو رطف لک معصوم رازجاں

نے دیدو نے شنید کسے ایں فسانہ را

کز موسم بہار رسد در چمن سزاں

داد از جفاے (مادرِ فرزند گش) کہ گشت

آزرا کہ عنقوان بگرفت و نشد جواں

بیہات از شقاوت تیرا فلک شیر

معصوم تشنہ شد ہون او فغان فغان

لعنت برو کہ بیگری ہاے چرخ پیر

۲۲۰

بر خلق خشک تشنہ شیرے رساند تیر

۲۰

	بگذشت آنچه بر سرِ صغیر ز ما پیش	
	یک ناخدا شناس چه کرد اے ولّام پسر	
	لب تشنه بود مادر این طفل شیر خوا	
	از منع آب بود چه جور وجہنا میسر	
	شیرش نماند و گرسنه طفلش کج خلق خشک	
	در حالتی کہ بود (برائے خدا) میسر	
	بُردش بروں زخمیہ بد بچویش امام	
	ہے ہے چه شد تیبجہ او در فضا میسر	
	معصوم - خورده تیر کج خلقش بجائے شیر	
	زین پیش - واقعاتِ خدنگِ قضا میسر	
۲۲۶	بپسرد جاں چن الق خود در بر پدر	۲۱۰
	زین صدمہ خورد مادر او تیر جبر جگر	

	ظالم چہ جملہ دستم بزولانہ ساخت	
	معصوم ابن شیرخدار اناشہ ساخت	
	دقتل بیگناہِ صنغیر کے حملہ کر د	
	ہے ہے پشہر مگین عمل ملکہ انہ ساخت	
	بے باکیش باپ بے رحمیش ساند	
	از درد ورنج مادرِ اوجہ تانہ ساخت	
	در سے مگر ز (مادرِ فرزندش) گرفت	
	در مکتبِ جفا وستم باز ماہ ساخت	
	ملعون ارادہ ہدفِ حامش نہ کر د	
	تیرے بشیرِ خواہہ فگند و بہانہ ساخت	
۲۵۲	برا صنغیر کہ تیرش خطانہ کر د	۲۲
	آرے خطاے اوست کہ خوفِ خدا کر د	

عنه خاندان بقول
عبدان قانع
خداوند ۱۲
بجز کس خاندان نور
۱۲

	بیهات (نور دیده) فرزندِ فاطمه	
	آه از (جگر چکیده) و بسندِ فاطمه	
	بے بختگی زدست (جفاکار) چیده شد	
	خوش میوخ ز شاخ برومندِ فاطمه	
	اینست نونهال گلستانِ اهل بیت	
	اینست بارِ نورس (پیوندِ فاطمه)	
	فرزندِ اصغر شه زیشانِ حسین	
	نورنگه نمبیره خندانِ فاطمه	
	نختِ دلِ امامِ زمانِ اصغر شهید	
	پورِ حسین ابنِ خاندانِ فاطمه	
۲۵۸	واحرتر که شد هفت ناوک ستم	۲۳۸
	دلہای مادر و پدرش مبتلا غم	

	گراز زبانِ مادرِ او ناله سر کنیم	
	زین درد قدسیانِ فلک را خبریم	
	یکسر شود جهان ز غمش تیره چشم	
	گراز نگاهِ مادرِ غمگین - نظر کنیم	
	وراز بگایِ مادرِ صغر کنیم نقل	
	صد دل غم برینِ فلزم یک چشم ترسیم	
	از خامه پدر چون گاریم داستاں	
	زایه فتلم - بداد ز خون جگر کنیم	
	چون ناله دراز غنچ بر روز و شب	
	این بکه قصه را بسنخ مختصر کنیم	
۲۶۴	دستیکه تیر داشت الهی برین باد	۲۶۴
	وز خنجر غمش دل عالم درین باد	

	وا حسرتا شگفتہ گلے را خزاں ببرد	
	برد آنچناناں کہ آبر و گلستاں ببرد	
	وا حسرتا کہ برد گلے را چہ صرصے	
	کز عنذ لیب۔ طاقتِ شور و فغاں ببرد	
	وا حسرتا بگردن گلچینست خون گل	
	دستش برین باد کہ لطفے ازاں ببرد	
	وا حسرتا کہ دستِ ستم پیشگان دہر	
	صبر و مترا از دل پیرو جوان ببرد	
	وا حسرتا نما ند جوانے زد دستِ جو	
	جز عابدِ مریض کزاں جُبلہ جاں ببرد	
۲۴۰	یک شیر خوارہ ہم ز خدش زبرد جاں	۲۴۵
	ہم صغریٰ بنخالق اکبر سپرد جاں	

انجاست فاطمہ بکفِ او پیالہ	
اینجاست شورِ بخودی خورد رسالہ	
در انتظارِ صغرِ خود روحِ فاطمہ	
در دست - جامِ شیر و بلب آہ و نالہ	
ہیہات در برے بلبِ تشنہ - بیقرار	
مہ پارہ کہ از خطِ او داشت ہالہ	
زیں واقعاتِ درد کشایم اگر زباں	
از داستانِ عنم شود این عنم مقالہ	
نے نے مقالہ نیست کہ چون داستانِ عنم	
از واقعاتِ عنم شود اینہم رسالہ	
۲۷۶	دم در کشاے و لا کہ ازین پیش آفتست
۲۷۶	بالا تر از مصیبتِ اکبر مصیبتت است

	از ماتم شهادتِ یارانِ نامدار	
	وز واقعاتِ قتلِ عزیزانِ باوقار	
	زاں حمله که اکبر و اصغر نبرد جاں	
	نالان بدر دو رخِ صغارند و هم کبار	
	زین مجله واقعاتِ شقاوت که سر کشید	
	اهلِ حرمِ پسر و شکیب بند اشجار	
	آں بانو حسن زرقالِ دوختِ دل	
	بر نوبتِ امام زمانست بقرار	
	در گوشتِ سکینه و کلثوم خسته جاں	
	بادر دو رخ و آفتِ گریند زار زار	
۲۸۲	چشمِ چنان ز غصه و غم اشکِ خون فشاند	۲۷۷
	کز ضعفِ طبع طاقتِ فکر سخن نماند	

ساقی بد فرع بچ نہ خواہیم ساغرے

خوردیم ز آبِ دل قح آبِ احرے

ساقی پئے سرور بخوئیم بادہ

داریم بخودی بعنیم پاکِ سرورے

ساقی مے پیالہ تو بشکند خار

کرب و خارِ عنیم بہ ازاں نشہ دررے

ازباے وہوے مغلستان تنفریست

ساقی بیایکتیم بغمِ شورِ محشرے

ساقی نمی خوردے لعلیں بکارما

خواہیم دست ساقی اوجام کوثرے

تانشہ اشس بہ بخودی مے مبتلا کند

کال بخودی تمبل دررے عطا کند

آید در آید
آید در آید

ساقی آید تیغ بنفروز جام من	
آذوق آید ار در آید بجام من	
ساقی بریز شیشه دل با بجام لب	
تا سر کشد چو قفلت میسنا کلام من	
ساقی بریز خون عدو در پیاله ام	
ماند نه در دلم هو سس نقتام من	
ساقی ز بنجودان محبت منم کی	
باشد به بزم ساقی تو کوشتر مقام من	
ساقی رسید دور شهادت بگرز بلا	
آماده شد سنجک امام هم نام من	
لب تشنه بجلقه اشرا لشکر است	۲۹
اینک بدست روح علی جام کوشتر است	۲۹

فول جگر زردی

تہا امام ماوز تن ہاے فوج پاک

ہر یک بدستِ شکر ملعون بخونِ خاک

سردارِ مابرج و غم خواند اود الخ

بریکستی اہل حرم در دلش تباک

می داشت ہر ستم زدہ در خیمہ حرم

از خنجرِ مفارقتش سینہ چاک چاک

در رخصتِ پذیرد سپر ہر یکے دو دل

وز چار چشم بود رواں اشک در دناک

با جبریل فوج ملائک کشیدہ صنف

چشش بسوے لب بزباں روحاۃ الک

تکلمے نداد و سوے عد و راہِ خود گرفت

جان عزیز خویش بہ ہمراہِ خود گرفت

۳۰۰

۵۰

بر مطلع جدال برآمد چو آفتاب	
بیدار کرد هر تن خوابیده راز خواب	
عاشورۀ محرم و این آفتابِ حشر	
قبل غروب شد بسر نیزه بے حجاب	
در هر دلی ز لشکریاں آتشِ عناد	
هر شعله ز نارِ جهنم در التهاب	
هر ظالم شقی ز مکافات بے خبر	
هر مجرم جمیث بتدبیر از تکاب	
هر یک ز خیل لشکر ملعون در اضطراب	
سرشکر از نیت سبج لشکر در اضطراب	
۳۰۶	ناگه فتاد شور میدان کارزار بر پشتِ ذوالجناح شد ابن علی سوار
۵۱	

	ہر ایک زخوف لرزہ براندام و بے حواس
	ہر لشکری ز خویش فراموش از ہراس
	ہر ایک ز اہل فوج شد آمادہ سرار
	ہر دل ز خویش بے خبر و غرقِ بیم و یاس
	ہر ایک از اہل مصیبت آئینہ باخبر
	ہر ایک از اہل (نشانِ شجاعت) ادا شناس
	یک زینہ ز سلحشہ خویش بے خبر ^{چین}
	یک از میاں گرنخت چو دیوانہ بے لباس
	از افسران فوج ہمہ مبتلاے فکر
	آں (ابن سعد) خوف بہ دل ہمہ بریں قیاس
۳۱۲	باجمہلہ پیش کرو (سرکردگان) شان
۵۲	کردند جمع لشکر خود را بخوفِ جان

در دست ذوالفقار نگاهش بر آسمان	
بر اشیب سوار - فلک سیر زیر ان	
آپش چه راهوار تن او چو زنده پیل	
تیغش چه آبدار - جگر دوز - جانستان	
این مرکب عرب بروانی هوا نهاد	
واں تیغ خشک لب بلب تشنه چون زبان	
ایسے پلنگ ہیأت و خنک بسہم شیر	
تیغی کہ شعہ صورت و برقع شرفشان	
بر ہر قدم فداست ہالے بعل اسپ	
بر ہر زباں صداست (چہ تیغیت الامان)	
۳۱۸	فوج لعین بدبخت و بمیت بقرار
۵۳	روح الامین بحکم اعانت در انتظار

وصف ذوالفقار
صفت ذوالفقار

	تیغی که ساحل است و به تشبیه جو تبار	
	تیغی که کامل است و به تعریف چشمه سار	
	تیغی که پاک گوهر و الماس بار و تیز	
	تیغی که خوش بجزهر و در جسم خوش گذار	
	تیغی که زاب چو لریا بر است قطره ریز	
	تیغی که آب و آب روان است و آبدار	
	جولایش چو شعله و قربت دزنگاه	
	عریایش زبانه کش و آتشیس شرار	
	تیغی که سر لب در حوطاق و هلال و مد	
	تیغی که صبح خند چو صحبت نوبار	
۳۲۲	تیغی است سرگزاسی بر افکن جگر شگاف	۵۲
	تیغی است سرزردای قلم زن سرمصاف	

لغتنامه فارسی

	تیغی که روح را بجهنم روان کند				
	در قبض (تیغ زن) بود و قبض جان کند				
	تیغی که چشم جوهر او ریزد اشک آب				
	در رنج آن جفا که بروح روان کند				
	تیغی که نور جوهر و آبش بآب تاب				
	جسم سیاه قبضه خود ز نشان کند				
	زین تیغ آتشی که قدر تنه چو برق				
	(تیغ سپهر) اخذ و الا مان کند				
	بر آب سپیچو تیغ گهی نگذرد هوا				
	این تیغ تیر قطع صدای زبان کند				
۳۳۰	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="431 1255 868 1332">آں تیغ زن که همچو حسامی بدست است</td> <td data-bbox="868 1255 993 1332">۵۵</td> </tr> <tr> <td data-bbox="431 1332 868 1439">وا حسترتا جکم قضا پاپ بست است</td> <td data-bbox="868 1332 993 1439"></td> </tr> </table>	آں تیغ زن که همچو حسامی بدست است	۵۵	وا حسترتا جکم قضا پاپ بست است	
آں تیغ زن که همچو حسامی بدست است	۵۵				
وا حسترتا جکم قضا پاپ بست است					

لعل از تیغ عمرانی
نیاز می است

آن تیغ زن که داشت بیک دست و الفقا

ایک را دو کرد و ضرب گرمی بر دبه چا

آن تیغ زن نهی شکم سب بزین

یک دست - چار پای بریزد ز راهوار

یک ضرب او دو کرد تنه را ز روشت

هر عضو تن به پرده تنصیف برقرار

عزنی مبارزم که میدان کمر بست

تیغ از میان حادثه و اگر در روزگار

آن تیغ زن که را کب و مرکب بست تیغ

تیغی که می شود بسیر را کبش سوار

چون شاهم از سیام کمر تیغ بر کند

۳۳۶

۵۶

دشمن چون تیغ سینه خود را سپر کند

جمع است ۱۲
صفت خاص ذواجنح
درین بند

	<p>۱ است کوه پیکر و خنک قوی قام</p>
<p>۲</p>	<p>۳ ای بگام فرود خوش رود و خوش بگام</p>
<p>۴</p>	<p>۵ باریک دم - فراخ کف - آهوی شکم</p>
<p>۶</p>	<p>۷ کوتاه نسیم - دراز بگیو - سبک بگام</p>
<p>۸</p>	<p>۹ ای دراز گردن و در حسن قلدت</p>
<p>۱۰</p>	<p>۱۱ سنگین بسختی تن و فریب سبک خرام</p>
<p>۱۲</p>	<p>۱۳ خورشید فرج پسخ برابر زمین سپر</p>
<p>۱۴</p>	<p>۱۵ خمر غنم بر و قوی جگر و ذواجنح تام</p>
<p>۱۶</p>	<p>۱۷ دریا نور دیش بزین گویش عدیل</p>
<p>۱۸</p>	<p>۱۹ هم دشت گردیش چو هوا فائز اطرام</p>
<p>۲۰ ۲۱ ۲۲</p>	<p>۲۳ اهتخت گوش چشم چراغ و قمر کاب ۲۴ فرمان نهوش - روبه نخل داغ انتخاب</p>

اصطلاح
از صفات است

	نعل ہلال شد بفکاک سیریش دلیل	
	در خطِ طے ارض کند صد ہزار میل	
	از کیسوش عرق (سر کو ہیئت - آبریزا)	
	خطِ پشتِ اوست چونہرے زوجِ نیل	
	(طوطی پرے) گشت ملقب بہ ذواجنح	
	شد پیروش بسیر ہوا پر جب سیریل	
	در خانوادہ ہاے عرب شجرہ اشن بلند	
	چون تیغ آبدار بروے نسب ایل	
	در لاغری ہلال میانش چو آہوے	
	در نہی وقامتِ بالا چوزنج پیل	
۳۵۲	در زمگاہ رکبِ خود راست زیران	۵۹
	در سمتِ مقابل او آفتے بجان	

	تیغِ لقبضہ داشت نگاہش بچھڑ جان	
	می دید چون مفت ابل خود فوجِ مومنان	
	اسپش اگر چه بود بلائے براہلِ شام	
	جولائش حکمِ ادب تابعِ عنان	
	سردارِ اہلِ دین ز شہادت بسینہ شوق	
	وز قتلِ مومنین غمِ دور و بدلِ نہان	
	ضربے بد فوجِ حملہ اشرارِ ناگزیر	
	رحمے بجالِ شکرِ غافل ز رنجِ عیان	
	خوش نبود یکسر موزاں کمی نہ فوج	
	اشکش بد بردِ عقلتِ فوجِ لعینِ روان	
	ایں بود رنگِ رسم و مدارش باعد و	
۳۶۰	آل بود حملہ ہائے لعینانِ چارسو	۶۰

	ز انسو جفاست۔ صبرِ مصیبت از نیراف	
	ز انسو خطاست عفو شقاوت از نیراف	
	بر چشمِ جو پرده غفلت از انطرف	
	بر چشمِ پرده۔ جوشِ اُتوت از نیراف	
	ہے ہے از انطرف بشقاوت جفا و جور	
	وے کے بہ رسم۔ رفق و مروت از نیراف	
	گر از انطرف بدوق خلافت شرارتے	
	در دل بصبر شوق شہادت از نیراف	
	ز انسو لبِ دینغ و کسانِ ضرر سائل	
	باز و الففتار دفع مضرّت از نیراف	
۳۶۶	بہیات قدر لطف و مدارا کسے نکرد	۶۱
	رحمے بحال زار خدا را کسے نکرد	

	شمشیر خویش را با ماں کرد در غلاف	
	گرداندر وے تیر کمانش سوے مضاف	
	دستش به چله ناوک تیزش در اختیار	
	موے نه از نشانه او کرد خراف	
	تیرے که شد خط از عطایش نشانِ رحم	
	رحمش گناه تیر بالفت کند معاف	
	از عوج شامیان بلب بهر نشانه باز	
	از انصاف تیر فکین بود اعتراف	
	از تیر او که بر هفت دشمنی نشست	
	در سینه بود در بگذرے در جگر شکاف	
۳۷۲	تیرے که سینه دوز جگر سوز - سر گذار	۶۲
	تیرے که دین دوز - تهنک جگر گذار	

از دورِ ذُو الجلالِ ہمہ شکرِ شیر	
در حلقہٴ مقیّد و در گردشِ اسیر	
بر نوکِ ہر زبانِ صفتِ فوجِ (الامان)	
بر ہر لبِ فغانِ و سرفتنہ در ضمیر	
زین سو جوابِ تیر تیرِ افکنِ لعین	
زاں سو باقتِ م تنے حملہ کبیر	
شاہم نگاہداشت بر اعداے بدخواں	
تا بخیطِ ہلاکتِ نگرود بر جسمِ تیر	
از دست ہر کہ تیر خفایش فلند ز سم	
با او بدفع حملہ او شد شانہ گیر	
۳۹۰	یارب چہ آفتے است کہ جمعے ز سلیمین بر یک تنِ ضعیف کہ حملہ ایسین
۶۵	

با این همه چشم ز قضا نیست چاره

بِسَبِّ رَسُولِ رَا زِ شَهَادَتِ اِشَارَةُ

اشاره فرج راز نیرید است وعده با

دلهاست جمله لشکریان همچو خار

بِسَبِّ مُصْطَفَى بِوَعْدِ الْمَلِکِیْنِ شَامِ

وا حسرت تا چشم بود آن نظراره

شد آسمان سیاه ز طوفان فرج شام

در گوشه سپهر غم ماه پاره

از شعله فساد همه خانان بسوخت

فتاد چو نخب بر من دین شتراره

با این جناب و جبرگ گوشه رسول

۳۹۶

از قتل سلیمان یقینش بطول

۶۶

	کس انہوتیجہستم خود بزنداشت	
	یا بردش ز پرده غفلت اثر داشت	
	کس زیں گروهی بگران جفا شعار	
	وردے بے دل نداشت کہ خون در جگر نداشت	
	بیسیم زید داشت اثر بردل آنچنان	
	خوف خداے پاک دل (فتنه گر) نداشت	
	دل بستہ بر مقاصد دنیا پاک ہر یکے	
	وز خوف عاقبت دل ازیں فتنہ بزنداشت	
	وا حسرتا کہ کس ز حریفان اہل شام	
	دولت جہان نشان چشم تر نداشت	
۲۰۲	لعنت بجور و بیگربہاے ایں گروه	۶۷
	آمادہ درعت اہل یک گاہ ہسچو کوہ	

	اہلِ حرم نہادہ سرخوش در سجود	
	در دل دُعاے حفظ و امان بر زبان دُرود	
	ہر چشم بر مجاہدہ شاہِ نامدار	
	بر ہرزباں صدائے (الہیِ بخیر) بُوَد	
	یک بر زبان بہ در دو فغانِ شتِ یاعلی	
	یک زینہ بہ بوائے خُسینا زبان کُشود	
	بانوِ غم کُشادہ گریبانِ بے تہِ سر	
	زینب بضبطِ نالہ بیچانِ بسینہ دود	
	جا بگاہِ منظرِ ستمِ فوجِ با امام	
	صبر و تہرار از دلِ نازکِ دلانِ ربود	
۲۰۸	بیہوش شد سگیست ز غم بر زمین فتاد	۶۸
	سیلے رواں زد دیدہ کُشتوم نامراد	

	چشم امام بود بیهیتابی حرم	
	از بیهیستی اهل حرم داشت رنج و غم	
	با این زحمه های بجفا غفلت نکند	
	می شد ازین مقابله دگر خسته دمبدم	
	در عرصه نبرد ز دست ای سر فوج	
	می داشت تازه مشکل سختی بهره قدم	
	در حرب و ضرب و یورش اشترار فوج شام	
	بگذشت ساعتی بهمین رنگ بیش و کم	
	یک تشنه سه روزه لب داشت العطش	
	رحم نکرد یک دل ظالم ستم ستم	
۴۱۴	وا حستار جور و جفا کے سگران	۴۱۵
	سبط نبی چشم پر آبیت خسته جان	

	القضہ اسپ راند امامِ ملکِ صفات	
	منعش کسے نخر دو قدم زد لبِ فرات	
	آبے نخر دو خورد بہ تن تیغِ آبدار	
	لبریز بود در کعبہ او ساغِ حیات	
	خواند ابنِ سعد را بحضورش بزورِ حکم	
	بیدار کردش از گنہ او بصد شبات	
	ہر چند تیرہ شد بنگاہش جہاں ولے	
	ظالم نکرد بر نفسش تا ہیچ التفات	
	ز آلِ حمزلہ کہ ہر تن فوجِ نیرید کرد	
	فُتاد بر زمین بسرا پرودہ نجات	
۴۲۰	شمر لعین نمود سرش را ز تنِ جُدا	۷۰
	ز آن سال کہ جانِ پاک شود از بدنِ جُدا	

	صبح سه شنبه چارم شعبان ولادتش	
	عاشور و جمعه بود روز شهادتش	
	شش ماه از زمان حمل داشت فاطمه	
	سرزد چو از ولادت پاکه سعادتش	
	عمر حسین بود که موت شصت و یک	
	صد داستان کشید سر از خرق عادتش	
	طبعش نمونه ایست از خلق محمدی	
	تقوی نشان اقدس زهد و عبادتش	
	قوم یهود داشت بزادش محبت	
	در خیل قوم بود بدبها ارادتش	
۴۲۶	با اینهمه زید لعین مختار شکر کرد	۷۱
	از سرد مهریش بزبانهاست آه نبرد	

سرورِ وانِ قائمشش از جو باغبان

بے آب خشک شد چو دختِ گل از خزان

(شمشادِ قدر) نیافت ز جو ریزند آب

وز نیش و بون بریں شد از گلشنِ جہان

آن سدرہ سر و مالک بگردون مفتیس است

(شمشادِ قدر) ماست کہ طوباست در خان

گلگلوں تترشش ز جو رعینان بنجاک و خون

ہیہات خون اوست چو روحِ روانِ روان

ہے ہے لباسِ اوست گلایں ز خون تن

اینک ز تن جد است سر او سر سنان

گلگلوں نقشش حُسنِ سراپے او کشد

۲۳۲

تصویرِ نالہ سا بہ تو لائے او کشد

۷۲

	نقش سرش کہ سرور می سروران کند	
	از یاد نیریزه آب ز چشم روان کند	
	تصویر زلف پاک که طوقم بگردن است	
	از یاد طوق عابد او خسته جان کند	
	نقش لبش ز تیغ کشیدم چو در خیال	
	لب های من بیاد شهادت فغان کند	
	نقش دهان تنگ چو بستم بچرخ	
	بلبل بیاد گل سخنم بر زبان کند	
	بستم چو نقش گوهر دندان بگوهر	
	آبش غریق بحر عشم در دآن کند	
	از نقش شمع گردن اول زه در نسیم	
۲۳۸	وز تاب رخ واقعہ سخنم بگردنم	۲۳۹

معاذت و دست و پا
بنفخ از از زنده

	آن چشم پرده پوش بروے تو دیده ام	
	واں گوش حق نبوش که و صفش شنیده ام	
	از ناوک زکاة تویر غمت به دل	
	وز ابر و نقش کمانے کشیده ام	
	از سبزه خط تو چو ریحان شگفت ام	
	وز عارض تو بوی گل تر شنیده ام	
	از نقش سینه یاد سنان سینه ام شگفت	
	در ماتم غم تو گریبان دریده ام	
	چوں دید پشت پاک نگاهم چشم پوش	
	از یاد پشتیباری یاران خمیده ام	
۴۴۴	از دست - دستکاری یاران دست داد	۷۲
	وز پایے - پایمردی مردانه یاد داد	

	وِرِوِزبانِ ماتمیانست یا حسین	
	این وِرِ دامت بزبانست یا حسین	
	تحرارِ حسین پیایِ چو یا علی	
	تسکینِ قلبِ خستہ دلانست یا حسین	
	ہے ہے ستم ستم ز جفاے شکران	
	اشکِ غمتِ بچشمِ جانست یا حسین	
	وا سرتا ووا اسفنا و مصیبتا	
	فں ریادِ بابا ہ و فغانست یا حسین	
	در مشکلے بنوکِ زبانست یا علی	
	در رنجِ بربِ ہمگانست یا حسین	
۲۵۰	از واقعاتِ جورِ ستمِ مشکانِ دہر	۷۵
	ترسم ز قہرمانِ غضبِ باجلالِ وقہر	

	بر دلِ مُصیبتے بزبانِ وَا مُصیبتا	
	بر ختمِ نالہ آہ و فغانِ وَا مُصیبتا	
	از دستِ بندِ ثرادِ خورِ دآبِ خنجرے	
	بر جوئے آبِ تشنہ دہانِ وَا مُصیبتا	
	صد زخمِ کارِ سیتِ بنا زکِ تنے کزو	
	ہے سے نماز تابِ و توانِ وَا مُصیبتا	
	یک لب کہ زیرِ بارِ صد آہنگِ نالہ ہاست	
	آہ و فغانِ مزیدِ برانِ وَا مُصیبتا	
	اے خشک لبِ تشنہ لبی بر لبِ فرات	
	شستی بچور دستِ زجانِ وَا مُصیبتا	
۲۵۶	اے وائے کسِ بگردنتِ را بزیرِ خاک	۶۶
	گرد و غمبار شد گفتِ رو و خفا ک	

واقعات نیغے
خیمت مبارک از
تواریخ انامیب
گفتہ امیر ۱۲

	ہیہات دست جو لہرینان بلنشد	
	آعابدے چویوسف کنعان بہ بندشد	
	نیغمازند و دست جفاپشکان دراز	
	شور بکا بسنگ دلان زہر خدشد	
	بے پردگی بسینہ رافروخت شعلہ ہا	
	خال سیر بر آتش غیرت سپندشد	
	مردے زگوش فاطمہ دختر امام	
	ایک زیورش کشید و دش مستمندشد	
	ازگوش او بے جا یہاش خون روان	
	زلفش بہت سارق ملعون کندشد	
۴۶۲	لبسند را چو زنیب محزون بکشید	۷۷
	دزد شیریر دست تعبندی ز کشید	

هے هے بسینه آه سلیمه جگر شکاف

این تیغ آبدار کند کار در غلاف

هر سنگدل ز ناله کلثوم گریه کرد

از برق آه گرم بلر زید کوه قاف

زاه و فغان (زینب محزون دلفگار)

افتاده بود تهلکه در عصمت مضاف

بر نام ابن سعد بدر ددل خزین

می کرد هر زبان ستم و جور را مضاف

هر بانو خزین حرم از مخدرات

با در دو غنم بصیر و رضا داشت اتصاف

در قلب ابن سعد ازین رنگ همیشه

۴۶۸

۷۸

بر طبع اهل شکر او بود حشمت

	چوں شورِ ناله حرم پاکِ او شنید	
	سرشکِ نجیبِ اہل حرم رسید	
	رسمِ نحرِ حرم پاکِ کشتہ	
	بر عابدِ مریضِ چشمِ عتاب دید	
	بانگِ حیلِ زرد پئے کوچ کاروان	
	از وعینِ ہاشمِ طابہ دلِ غافلِ از عمید	
	ہتے ہتے محمدِ راستِ امامِ شہید را	
	برائش ترانِ نشانندِ ریفانہ چوں عبید	
	در بندِ خود کشید امامِ مریض را	
	بندے بدست و (پاے بزولانہ، حدید	
۲۷۲	تن ہاے سروران و شہیدانِ نامدار	۹
	بگذاشتِ روے خاکِ بمیدانِ کارزار	

	یکت عابدِ مریض ز دستِ قضا بماند	
	حکمِ قضا به بسترِ بیماریش نشانند	
	آماده شد به لغزه هَل مز میباریز	
	اذن پدر نیافت چشم اشکِ خون نشانند	
	زین وجه جان بسرد جگر گوشه امام	
	کس بر برشس بنجامت تیغِ جفا نماند	
	سر لشکرش بیند سلاسلِ نگاهداشت	
	مجبوس را بسبار که حکمران رسانند	
	بود او زیادگار سیادت همین کی	
	تقدیر او زد دستِ جفا پیشگان رمانند	
۳۸۰	از نسلِ اوست جعفر صادق امام ما	۸۰
	وز آلِ نامدارِ رسولِ کرام ما	

ایں واقعہ از کتاب
تاریخ اوبائیہ خود اساتذہ

	با کاروانِ مریضِ حَزینِ پایادہ	
	بردست و پائے خوشِ سلاسلِ نہادہ	
	دلبندِ خاصِ شاہِ شہیدانِ کربلا	
	اولادِ اہلِ بیتِ نبیِ شاہزادہ	
	پامی کشد بقافلہ تیز گامِ دشت	
	یک عابدِ مریضِ بہ بسترِ فتادہ	
	شمرِ لعینِ بجمل و با اشتِ شروان	
	از آلِ مصطفیٰ شرفِ خانوادہ	
	باشکرِ نرِ مصیبتِ کشیدہ	
	پاداشِ رابدستِ یدائندادہ	
۳۸۶	ہے ہے ز حد گذشت شقاوت کہ سرور	۸۱
	باشدتِ مَرَضِ یسفر ہچو چاکرے	

	دعایم خود یزید لعین بود مستقل	
	طبش آبش غضب و خشم مشعل	
	چون لشکرش بدار خلافت رجوع کرد	
	گویند بود بر لب او خنده خجل	
	نفرین خاص و عام قرار دشمن بود	
	تا از مال کار - دشمن بود مضمحل	
	چون دید بد نژاد - سر نیزه را اس پاک	
	میداشت زین گناه زبون و خسته دل	
	دارد خدای پاک خبر از حقیقتش	
	گویند او بحیث عمل بود منفعیل	
۲۹۲	شرم وند آتش همه با کمر و کید بود	۸۲
	از خوف جان خویش بر اسان چو صید بود	

	شمر لعین کہ شرم ز جور و ستم نداشت	
	خونِ امامِ نخیت و لے ہیچ غم نداشت	
	ہے ہے چه جور اوست کہ چون ضیاء زمین	
	افکند و گشت و حرمتِ صیدِ حرم نداشت	
	آں زادہ زیاد و وزید جفا شعار	
	بہر جا کہ رفت ہیچکس محترم نداشت	
	آں ابنِ سعدِ خرم دنیا و آخرت	
	بر باد داد و ہیچ غم نیش و کم نداشت	
	ہے ہے چہا بجانِ امامِ زمانِ گشت	
	ہیچکس خبر نبود و خبر نیز ستم نداشت	
۲۹۸	زیں چار مصرع دؤمِ خوابِ عجم	۸۳۱
	صد زیبِ فکر است دینِ داستانِ غم	

کورد بگویند
دو رنگت از فداج
بهرستان ۱۲

	بگذشت هر چه بر سر یارانِ مومنین	
	بگذشت هر چه بر سر خویشانِ شاهِ دین	
	بگذشت آنچه بر سر سردارِ دینِ حسین	
	نشند کس ز جورِ فلکِ قصه ای چنین	
	بگذشت آنچه بر سر اهلِ حرمِ مُپرس	
	از جورِ طالمانِ شعی طره ز زمین	
	چشمِ فلکِ ز قطره بارانست اشجار	
	خاکِ بس ز دردِ غمِش کوره زمین	
	بس ناتوانم از اثر و اوقاتِ عنعم	
	یارِ اخی ختم کار ندارد دلِ حنین	
۵۰۴	عیسای من علاجِ دلِ ناصبور کن	۸۴
	ساقی کرامتِ ز شرابِ طهور کن	

	ساقی بیادِ تشنہ لبے بشکنیم جام	
	آقظہ فرود از لبے بکام	
	ساقی بریز بادہ زمینا سزمین	
	در یادِ خونِ سرگردنِ امام	
	ساقی بگو بختسبِ کربلاے پاک	
	کرد است تشنہ کامی او بادہ را حرام	
	ساقی از جوشِ خونِ دلے بشکندِ خما	
	بے بادہ بنالہ شوی فائز المرام	
	ساقی بسببیس کہ ساقی کوثرِ بساغزے	
	دارد برائے تشنہ لبے آبِ لعلِ فام	
۵۱۰	غمم را بشوق - در غم سینہ دریم	۵۵
	از دل سرور را بعبدی بدیم	

	ساتی سرورے تختِ بدردلم اثر	
	شد جامِ مے پیا لہ لبریز اشکِ تر	
	ساتی تبیسِ باغِ میگونِ چشمین	
	آبے دروزِ جوشِ دل از حدتِ جگر	
	ساتی بجوئے تو پراشکنندِ خار	
	جاے سرور شد دلِ ناشاد خستہ تر	
	ساتی تبیسِ کہ بنخودیم غیر بادہ است	
	دارم بجوشِ الفتِ دل نشہ لبسِ	
	میںانہ تو ہر غمِ نمانہ چراست	
	دار دز ہاے وہوے ہمہ محتسبِ خبر	
۵۱۶	جز جوشِ خوں سرور نہ پیدا کند شراب	۸۶
	خونم بجوشِ و دینِ ز غم ساغرِ پآب	

در هر کسب آید
مخاند از غم ۱۲

اشکِ سیاهِ خامه به قسط اس نقطه است	
وز صوفِ خود میداد سیه نیلگون قباست	
آثارِ غم ز جدولِ این صفحه آشکار	
آئین سوگواری این نامه بر ملاست	
شجره‌ی رهنیافت تجریرتیمس	
مشکین تلم با سیه حروفِ غم نماست	
شد از قلمت اشس غم اینجا شکافِ کلک	
زین خرم - بر زبانِ قلم با چه ناله باست	
دستش بلرز داز از غم که در دست	
بهر حرف چون شکسته خط از خامه و لاسست	
هر صفحه کتابتِ این داستانِ غم	۵۲۲
دیباچه‌ی مطالبِ رنج و غم و الم	۸۷

	نازک دلان ز درد و عنصم خلق تو روند	
	شکین دلان بلب عنصم و در ذر خند	
	یک راه دروغی - دل اوست بقرار	
	یک گوش می نهی چو فغان نشنود	
	یک از صدای ناله بگیرد خبر که صییت	
	یک واقعات در دندارد به دل سپند	
	یک می رسد بسیاری کس بر صد اود	
	یک از نشاط غیر - برنج است مستمند	
	یک خشم می بر ذر سماع کلام درد	
	یک ذوق می کشد ز فغان عنصم چون	
۵۲۸	این اختلافِ طبع که انواع فطرت است	۸۸
	موقوف بر مدارج رنج و محبت است	

	یک کٹ دل زواقعاتِ غمِ سختِ محض محل	
	از جوشِ غم سید و راقوتے بُل	
	سرگرم کارِ اوست دلِ دلچسپے دہر	
	آنرا کہ نیست مایہ دردے بہ آب و گل	
	نے دار و آل بچوششِ خون دردِ ش قرار	
	نے باشد این بیگیری دردِ شِ نجل	
	بُرد از نگاہ کار - گروٹھے کہ دلِ نہا شت	
	بہر دردِ حرفِ بو و ہمیں طبعِ معتدل	
	این راتہ ز جسم بود نہ فکرے بہ اند مال	
	ز خموش نشد ز مرہمِ کافور مند مل	
۵۳۲	از مہرِ سرد و گرم - زد لہاے سختِ نزم	۸۹
	آں غرقِ آب دیدہ و این غرقِ آبِ شرم	

	رقتِ بقلبِ مومنِ ہمدرد۔ نعمتِ آن	
	(بے درویِ دل از غمِ انسان) قساوتِ آن	
	آن دشمنانِ دین کہ بہ دردِ بر بند ذوق	
	باد وستانِ دینِ محمدِ عداوتِ آنست	
	دارند نیکو ان دلِ عالم بہ دستِ خویش	
	ایں انحصارِ وخلق و مروتِ کریمتِ آنست	
	ایں وصفِ ہا کہ نسبتِ ز میراثِ دو دمان	
	بل از عطاے خالقِ عالم عنایتِ آنست	
	از چشمِ آنکہ اشکِ چکد در غمِ حسین	
	آبِ دلِ آنست و حاصلِ دردِ مصیبتِ آنست	
۵۴۰	میراثِ ہزارِ نیاکانِ بہر سہ	۹۰
	نیکیِ بیمنِ صحبتِ پاکانِ بہر سہ	

	اے شیعیان آل نبی وقت ماتم است	
	و گنیاں قال نبی محفل غم است	
	یارانِ خبَر شوید که روزِ شهادت است	
	عاشورہ مبارکِ ماهِ حرم است	
	بر ختم واقعاتِ شهادت بچوشِ دل	
	وقتِ عزای (اشرفِ اولادِ آدم است)	
	اشکِ غمِ حسین شد از دینِ باروان	
	آه و فغانِ بی‌بهری ناله‌هم برام است	
	این صفحہ عزاست دریں داستانِ غم	
	سامانِ مشغلتیم بغزان و دو عالم است	
۵۲۶	غمگینِ دل است و خالِ کبیرِ جامہ سیاه	۹۱
	دستِ بسینه ناله و اشک و فغان و آه	

از پشت تاراان
تا میان هر دو
التریب کوزند باک
زینده خایبر را

	این جامه غم و دل غمگین که در بر است	
	وین دست من بسینه خاک که بر سر است	
	این ناله ام که تهلکه افکند در زمین	
	اوج فغان من که بگردون برابر است	
	آه بلند من که ز غم من برین گذشت	
	از هر چه کان بعالم بالاست بزر است	
	بیوجه نیست این همه آه و فغان من	
	در ماتم شهادت سبط سمیرا است	
	ستند آب بر لب پاک که گشته اش	
	ابن علی که دریدا و جام که و ثرا است	
۵۵۲	چشمم که اشک سسرخ بریزد بامش	۹۲
	ببند مشکیل لعل نمیش چشم عالمش	

۱۰
اولین ماہ نامہ
کے آغاز میں
نور و نور
نور و نور

این نیلکوں قباست کہ جلد سیاہ من

از شعله دست دُخانے کہ آہ من

دوران سوز چشم سیاہم بہر د نور

شاد تیرہ آسمان وزین دنگاہ من

از سیل اشک من کہ تجت لثری سید

صد قلب میت الہی براہ من

صبحم چو شام و شامم تیرہ ترز شب

بے مہر و ماہ مطبع شام و چاہ من

فریاد و استغاثہ من نیت بیدلیل

گر دید واقعات شہادت گواہ من

غم در دست و دل الغمش تلبک و دو

۵۵۸

دل در غمت و غم بدلم آشنا و دو

۹۳

که در بند تو بودم
گزشت مرا

	غمگین دلم به پهلونا شاد بیدلے	
	از خست لاج قلب طپ رہی جو بسملے	
	بے آہ و ناله نیست و لاسینہ و بلے	
	بے رنج و درد نیست مگر در جہاں دلے	
	صدقت نہ لے یزید بجور تو شد بلند	
	آسان نشد قبل امام تو مشکلے	
	ہر ایک بہ تیغ و سر و کمان دکن او	
	از بزدلان نبود برویش مقابلے	
	شم لعین کہ خون شہید کے بگردش	
	ایک گشتہ را بگشت تگر حو قاتلے	
۵۶۴	صدر جسم نیزہ بیگنہ را بسینہ بود	۹۴
	در سینہ جفا نشان از جسم کینہ بود	

کودک نبرد زود و دور
گرفت

	دستم بینہ بر لبِ مخرونت (یا علی)
	این ماسم ز کاوشِ گرد و نشتِ یا علی
	از خنجرے ز خونِ جگر آب می خورد
	لب تشنه که بر لبِ جیو نشتِ یا علی
	از ضبطِ ناله ام جگر آب آب شد
	زین - گریه ام باشک جگر گونستِ یا علی
	ز حسمِ سنانِ بچم جگر گوشه ات (حسین)
	از حیط و شمشاد تو بیرونستِ یا علی
	داند خدای پاک چہا بر سرش گذشت
	خوزیر ز او بخنجر بر زونستِ یا علی
۵۰۰	بنگرتنے کہ در کفن خاک بے سر است
۹۵	اینک سر بے نیزه سردار لشکر است

لیج
کہ در بند خود و دوزخ
گزشت ۱۱

	خاکِ عزا کہ بر سرِ غم پرورانِ اوست	
	این گردِ پایِ لشکرِ غم - کاروانِ اوست	
	گرد و غبارِ معرکہ دشتِ کربلا	
	در دینِ جهان اثرِ خاکِ بدینِ اوست	
	این گردِ بادِ غم کہ رسید است برفلاک	
	از آہِ آتشینِ دلِ مادخانِ اوست	
	خاکِ کج چشمِ عالمِ دنیا ہر آنکہ نخت	
	طوفانِ بادِ نالہ و آہِ فغانِ اوست	
	پژمرده شد بہارِ چمنِ از ہوا کے گرم	
	این صرصرِ گلشنِ عالمِ نشانِ اوست	
۵۷	منفتارِ بلبلانِ چمنِ باز در ہوا	۹۶
	صد آہِ گرم و نالہ دماز در ہوا	

۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

چوں سوزِ دل باوجِ رساند این فغانِ من	
شد بر زمینِ مریب ام آسمانِ من	
اہلِ سخنِ شیعہ بر بندش لقب بند	
چوں سوزِ فغانِ ملب از زبانِ من	
صل فغانست نالہ فریادِ دروید	
شورِ فغانست کاشفِ دروہانِ من	
پیدا شود ز درِ دلِ من فغانِ ملب	
این داستانِ عم بن سخن داستانِ من	
طالبِ جگر بنجبرِ الماس چاک کرد	
تا در گلوے سینہ نہ پیچد فغانِ من	
ضبط فغان و نالہ (جگر بندے)	
لب برش نشانہ بصد زخم بر تنے	۹۸
۵۸۸	

بے
نقین
در بند بود و در موم
گشت ۱۱

آه لبم ز سینه من می شود لبند		
آه می که تارا و بفلک افکن کند		
این شعله لبند که خیزد ز سوز دل		
دودش با بوی خوش شد از ناله چارپند		
از سینه که رشید وز عرش برین گدشت		
این آه عنصم که ماتمیان راست لبند		
این آه دردناک دلم را بساودد		
آگاه نیست کس زدلم غیر در دمنند		
آه که ضبط اوست جگر سوز جانگداز		
در عالم سکوت نفس را کشد پند		
۵۹۲	این آه و ناله ام لعنم سر برین	۹۹
کاش ضبط اوست بلبش نار سین		

لے
چشمیایان نم (۸) اشک
در بندہ خود و در بندہ

چشم کہ ریزد اشکِ گلہا میں بجاتے	
ماند بجاں کہ روئے گلِ سُرخِ شبنم	
آں اشکِ خوں بجائے چشم (بچشمِ خلق)	
از آبِ و تابِ اوست بگننے بجاتے	
ہر اشکِ من کہ دانہ نایاب جو بہریت	
ہمچوں در سیت در صد چشمِ پرنے	
ایں تارا اشکِ چشم من از قطرہ ہائے اشک	
خوش سلاکِ گوہر نیت تبارِ چشمے	
ہر قطرہ را از سیلِ روانِ سرشکِ من	
گوید ہمہ سرزقلم خود خیر مقدمے	
۱۰۰	سیلِ روانِ گریہ ام از قطرہ ہائے اشک
۶۰۰	دریا شود ز آبِ دُربِ رہائے اشک

	آہ از فلک کہ دلبر مازینجاں گذشت	
	اُگذشت آں چیاں کہ دل مازجاں گذشت	
	داوا از سگمران جفا جو کہ از زمین	
	آہ جگر شکاف زہفت آسمان گذشت	
	لعنت بمنیربانی عیان کوفیان	
	داند خدای پاک چه بر میہماں گذشت	
	ہے ہے کہ شیرخوارہ او ہم نہر دجاں	
	تیر جگر گزارِ عدو از نشاں گذشت	
	بیجا صلت آہ دل ناصبوریا	
	مُشتے است بعد جنگ کہ تیر از کماں گذشت	
۶۰۶	جز صبر چارہ نیست دینِ سعید را	۱۰۱
	صبرے کہ مہمست دلِ دلفگار را	

	هے هے چھینز بانی مہمان کر بلا	
	بے آب و دانہ بود مہمیدان کر بلا	
	آن تشنه لب بجور فلک غرق آب شد	
	بشکست چون سفینه بطوفان کر بلا	
	یک بیوفاز امت جد مکر مش	
	زد آتش خمیر سلطان کر بلا	
	باتیغ و سیر و لشکر سراسر مینان	
	آماده بود شاه شهیدان کر بلا	
	حکم قضای نبود و لیکن که جان برد	
	از دست شمنان زریابان کر بلا	
۶۱۲	جبروت در حمایت دشمن نمی کند	۱۰۲
	شرع متین بر اوست زمین نمی کند	

	چوں در عنصم تو غمزدگان گریه گیرند	
	دامن ز قطره های تراشک گیرند	
	در ماتمت کُشاده گریبان برهنه بر	
	دست بر روی سینه و خاک بر کمر گیرند	
	در روز تیره مایه‌بان تو پیچوب	
	از فرط عنصم لباس سیاه‌پوش گیرند	
	روز سیاه خویش خزینا شب بند	
	در عالم بجا شب عنصم را سحر کنند	
	چوں آب بیل اشک روان بگذرد	
	صد غوطه باخوردند و دنیا سفر کنند	
۶۱۸	کے (رہ گئے ملک بقایک دو خطہ پیش)	۱۰۳۸
	آگاہ باش از الم ہم زمان خویش	

ایں سر ربیعِ قالبِ گلگونِ امامِ ماست	
بر روی خاکِ باتنِ پُرخونِ امامِ ماست	
ایں لاشہٗ میانِ شہیدانِ کربلا	
وا حسرتا فتادہ بہاموں امامِ ماست	
گو قطرہٗ نیافت ز جورِ ستمگران	
آنِ تشنہٗ کامِ ربیبِ حیخونِ امامِ ماست	
مردے کہ از جفاکے لعیناں ز جسمِ پاک	
جانِ عزیزاوشدہ بیرونِ امامِ ماست	
بے گور و بے کفنِ سرسیداں چو مردِ ماک	
در دینِ جہاں شدہ مدفونِ امامِ ماست	
۹۲۳	شد کارواں (چو اشکِ ترازدیدہ ہا) رواں
	۱۰۴ چشمِ زمانہ دید کسِ شش را سرسیناں

	آن را بکے کہ بود بدوشِ نبی سوار
	آن سیدے کہ ز آلِ عباس بود یادگار
	آن طفلِ نازنین کہ در آنخوشِ فاطمہ
	از دو دمانِ پاکِ نبی بود شیرخوار
	مردے کہ بود خاتمِ تعدادِ پیغمبرین
	دائمِ فضائلِ پیرا و حجابِ آریار
	اولادِ من فدائے شبیرِ پیمبرے
	بر ذاتِ پاکِ او پدر و مادر مشار
	وا حسرت از دستِ لعینانِ نبرد جاں
	در خاکِ و غولِ طپید میدانِ کارزار
۱۰۵	پا مالِ اسبِ ہاست بحکمتِ حسین
۶۳	لے شمر بے امانِ شقی - دشمنِ حسین

	دارد لباس ماتم او پس ننگیوں
	یک لحظه از چشم نه پذیرد دشمنوں
	از ضبط آه و ناله - دل سخت آب آب
	ریز در چشم سنگد لان قطره ہائے خون
	یک ذرہ از حرارت قلب است بیترا
	یک خیل از زندامت اعمال سزنگوں
	اشکش چو برف منجمد از ناله ہائے سرد
	ناید ز چشم آئینہ ہا قطرہ بر روی
	آنگونه بیخودم ز مضامین واقعات
	زین بیش نیست فکر اطاعت گنوں
۶۴۲	چون ضعف من کند لب خشک ناله بند
	از بیخودی شود زرد ہائے فغان بلند
	۱۰۷

شد گرد پای لشکرِ عنم آسمانِ عنم

این سپرخ اولین بزین شد نشانِ عنم

اشکم سرشکِ شمعِ شبستانِ نوحه اش

سوزِ درونِ چو شمع - دلم شمعِ انِ عنم

تیرے ز آہ و نالہ - حنمِ شپتِ من کجاں

دارم بروئے معرکہ تیر و کجاںِ عنم

آہم ز خانوادہ عنم ز آتشِ دل است

دو دِ دلِ حنرینِ من از دو دمانِ عنم

عنم در دلِ ست و اشکِ روانِ عکسارِ او

سوزِ درونِ ست نالہ و آہِ فغانِ عنم

آں میرشکرے کہ ز دردے خبر برداشت

۶۳۸

شورے بگوش داشت دل او اثر برداشت

۱۰۸

	گردوں ز شرمِ جور و ستم سرنگوں نشد	
	پرسم از چو پراوندانم کہ چوں نشد	
	میدانم اینفت در کہ بو حشت سرائے دہر	
	یک خطہ بردش ز جفایش سچوں نشد	
	بڑی سچ آفرین حق دہاں و لا	
	زین بیش جور و ظلم ز گردونِ دول نشد	
	ز انسو کسے نبود کہ خون کسے ز نخت	
	ز نیوتنے نماند کہ در خاک و خون نشد	
	یارب چه حکمتے کہ باین صدمہ عظیم	
	جان جہاں ز قالبِ عالم برول نشد	
۶۵۳	این متحان صبر و سکونِ رضائے ماست	۱۰۹
	پاداشِ مہر عمل ز عیبِ خدائے ماست	

	تا کے زلفش جو رہے دُردم نگاه را
	تا کے بسینہ بند کھنم سوزِ آہ را
	آتش گرفت و مایہ صبر و دم نسبت
	بنگر بسینہ تودہ خاکِ سیاہ را
	نتوانش گذشت بطاقِ لبِ پیام
	خونریزی قبیلہ و جورِ سپاہ را
	نہر یادِ اعطش ز زبانِ جفاکشان
	بر جوے آبِ شکر و بر بستہ راہ را
	یارِ ب بقہر تو کہ بعفو حسین ہم
	در روزِ ستیخیزش این گناہ را
۶۶۰	گر رحمتت بجوش در آید فونشان
۱۱۰	بر گرم جوشی کرمت اشک من نشان

از غنچه‌ها بی‌باز است

	بیهات کم نشد عنصم او در جهان مهنوز
	از جورِ خویش تو به نکر د آسمان مهنوز
	دامانِ سپنج زاهِ ستم دیدگان پُراست
	طالبِ لبِ نخورده تیرِ فغان بر نشان مهنوز
	از چار دانگِ عالمیان و ز شش همت
	می آیدم بگوشش صدای فغان مهنوز
	بگذشت از زمانِ ستم سیفِ دونهزار
	ای سپنج پیرِ دُغصم یارم جِوال مهنوز
	تکین من شد ز منزای جهنم
	درنگِ نهفتام منم تا تو او مهنوز
۶۶۶	خیزد ز آتشِ دل محزونِ مَدُنِ جاں
۱۱۱	دارد لبم مهنوز ز منیرِ یادِ افعال

	بجور شش کہ تیغ را بفسانے کشیدہ است	
	آں بے اماں کجب عنانے کشیدہ است	
	اے وائے (نخس کبرا منخوس) (ابن سعد)	
	را اس حسین را بپناتے کشیدہ است	
	آں (نخس صغیر) کہ پئے قتل اکبرے	
	تیغ جھنجا بجان جوئے کشیدہ است	
	بر پاست زیں جفاے لعیناں قیامتے	
	چسج بریں ز صور فغانے کشیدہ است	
	یار ب شود دشمن ہون تیر قندہ کو	
	بر صغیر صغیر کمانے کشیدہ است	
۶۷۲	با صد ہزار تیر چہ سانددل ہون	۱۱۲
	دل یک طرف ہزار غم ہاست بکطرف	

تضمین پنج اشعار نزل
خواجہ شبیر ازلہ ۱۲

	کارم ز جوڑ چرخ بسا ماں نمیرسد	
	خوں شد دلم بہ درو و بدرمان نمیرسد	
	از دستبرد جوڑ زمان اہل در دردا	
	این غصہ بس کہ دست سوجان نمیرسد	
	سیرم ز جان خود جسم قتل شاہ دیں	
	بیچارہ را چہ چارہ کہ فرمان نمیرسد	
	بے پارہ نمی کنم از بیچ استخوان	
	تاصد ہزار از جسم بدنماں نمیرسد	
	حافظ صبور باش کہ در منزل ولا	
	ہر س کہ جان نداد بجاناں نمیرسد	
۶۷۸	نقل کلام خواجہ شمسیر از کردہ امیم	۱۱۳
	از این غزل شریف اعجاز کردہ امیم	

	دردِ اکِ چشمِ پاکِ نبی اشجار شد	
	در خلدِ روحِ پاکِ علی بے قرار شد	
	جانِ حَسَنِ چو بے کفنِ دید لاش شد	
	ملبوسِ نورِ او ز غمش تار تار شد	
	ہے ہے کہ روحِ سیدہ پاکِ فاطمہ	
	در رزمگاہِ برتنِ پُر خوں نثار شد	
	چوں ایں خبرِ بگوشِ دلِ قدسیاں تڑپ	
	ہر ایک ز زرخِ حادثہ بے اختیار شد	
	بے عنم دے نامد ز آفرادِ جن و انس	
	تافکرِ محترمِ سو پروردگار شد	
۶۸۴	ہست از ملالِ گر چہ بری ذاتِ ذواجلال	۱۱۴
	اور دستِ وہیچ دے نیست بے ملال	

لے
نیچے جھکا دل جہنم برا
چمک کر نہ بیادست و
طوقہ دو دوش کی برائے
معین اور ابنِ مسلم
و ابنِ زیاد اپنے
دلچسپ سوش برائے
شکر یعنی کہ طبعِ اوست آ

	دا د از تو اے یزید چہ بیدار کردہ	
	از ماتم جہاں دلِ خود شا کردہ	
	اے ابنِ سعد اے بامدادِ فاسقے	
	خونزینے دیریں ستم آباد کردہ	
	اے زادہ زیاد قبیلِ امامِ خویش	
	(تقن برحمیت تو) چہ امداد کردہ	
	شمر لعین ز خونِ امامِ شہید تو	
	خوش صیقلے پنج بر پولاد کردہ	
	لعنت بریں اطاعت و فرمان پذیریت	
	خوش خرمی ز دین تو بر باد کردہ	
۶۹۰	ایں بزمِ معین و مطیعش بر و چشم	۱۱۵
	مستلزمِ طباقِ جہنم بگفت و نشر	

	گویم بروے نسلِ یزیدے کہ برملا
	گردید دستِ خویش گرفتار در بلا
	خود کرده را علاج چہ باشد جز انکید شد
	خوزر ز در عقیقت دایرین مبتلا
	لعنت یہ بیحیائے و خُبث و تغافلش
	یک تو بہم نگر در صر جور کر بلا
	انوارِ مہریرہ نگر در باب و گل
	نتوان نہفت نورِ مہرِ چرخِ اعلا
	اینہم عبادتیت کہ در حجابِ اہل بیت
	فکرے بد استانِ غم او کند ولا
۶۹۶	یمنِ ولایے او کہ بدت گرانِ خاص
۱۱۶	فکر ولا بمریہ دار در ختصاص

	اے حامی ستم زدگانِ حالِ شانِ بہیں	
	دلِ تنگیِ زمینِ ستمِ آسمانِ بہیں	
	بنگر لبِ فراتِ لعینانِ منعِ آب	
	لبِ شکنگانِ جاںِ لبِ و نیمجانِ بہیں	
	شہرِ لعینِ بسینہ و خنجرِ بہِ گردنے	
	را سے کہ بر سنانست سرکارِ وانِ بہیں	
	فریادِ خیمہِ حرمِ پاکِ اوشنو	
	شورِ ایکاونالہ و آہِ فغانِ بہیں	
	بنگر سنانِ خنجرِ تیر و کمانِ تیغ	
	صدرِ نسیمِ جسمِ پاکِ امامِ زمانِ بہیں	
۷۰۲	آہ و بکا بختِ اطرِ آہاں اشرِ بکرد	۱۱
	وا حصر تا کہ کس پرش را خنجر بکرد	

	دیدیم جوشِ حمتِ پروردگار را	
	بینیم آتشِ غضبِ کردگار را	
	قهارِ ایشن بجوشِ غضبِ بهر انتقام	
	گیرد دستگراں شقاوتِ شعار را	
	در عالمِ جزا و نزا پیشِ تختِ عدل	
	بر ما تفوقی نبود شهریار را	
	پادشاهش جرمِ پاکِ نشانِ سیاست است	
	تسکینِ قلبِ غمخیزانِ زار را	
	حقِّ العباد را نهند در عفوینهار	
	در دستِ مستغیثِ دهرتیار را	
	هرت آملِ شقی بسردار می رسد	
۴۰۸	هر مجرمِ کفیف بر کردار می رسد	۱۱۸

ع
ایں حوالہ سے کلامِ شامی ۱۱

	در روزِ رُستخیزِ میدانِ محشرے
	گیسزِ ذہلِ جورِ ز کردارِ کيفرے
	انگھس کہ عنہم شیدزِ جورِ ستگراں
	و انکس کہ جاں نبردِ دستِ ستگرے
	مردے کہ در اعانتِ مجرمِ قدمِ فشرود
	کو عاملِ حفاستِ باینِ چاکرے
	ہر ایک بقدرِ حوصلہ شیریں و تلخِ پیش
	از خندِ عملِ تبلانی خورد برے
	با فکرِ محتملِ ہمہ تنِ ارمِ سناق
	آسان نبود جورِ بر آلِ ہمیرے
۱۱۹	آلِ نبی چو دستِ تظلمِ بر آوزند
۱۱۸	ارکانِ غرش را بہ تزلزلِ در آوزند

علاقت دارم با این خانواده
چون که باغچه‌ی گردن
ممنوعه فاعل بن خاوند
تعالی شان - ۱۲

یک مستغیث اوست دل زار ^ممصطفی

یک دادجوست حیدر کرار ^مرضی

یک دادخواه او حسن ^ممحبوبه زعدل

فریاد فاطمه و شهیدان کربلا

پیران خانواده جوانان این بیت

طه سنان دودمان بزبان ^ممضیتا

یک خیل بسیارست بلبوس کاغذی

انبوه اولیاست بدر بار کبیر

ارواح جن و انس و ملائک کشیده

از کائنات خلق خدا جمله در بکا

فرمود ^عاستغاثه اینان مسلم است

پادشاهش از تکاب شهادت ^عچشم است

۴۲۰

۱۲۰

	مردیکه حکم داد تقبانش جهنمی است	
	آنمخس که لب کشاد تقبانش جهنمی است	
	لعنت برو که شد بهوس میشرک	
	آن ز راده زیاد تقبانش جهنمی است	
	شد استمال حکم نرید لعین گناه	
	گوگرد انقیاد تقبانش جهنمی است	
	جلاد بیگناه دینخ با گناهکار	
	آن شمر بدتر از او تقبانش جهنمی است	
	خلد برین جزای عنصم و مام حسین	
	آنمخس که گشت شاد تقبانش جهنمی است	
۴۲۶	هر شعله ز نار جهنم لباس او	۱۲۱۰
	فتوای او از مصحف و این تقبانش او	

۴۲۶
 اقتباس از کتاب
 و اصطلاح ابن عرب
 از کتاب از قرآن با
 معنی در عبارت
 آوردن به اشارت ۱۲۱۰

	دستِ لعینِ جانِ نخبِ سرِ برینِ باد	
	وز نخبِ سرِ خودش جگرِ او درینِ باد	
	مردے کہ حکم داد بقبتِ الِ امامِ دیں	
	یارِ ب زبانی جو زکامش کشینِ باد	
	چشمے کہ در عنبر و اشِ قطرهٔ بخت	
	ز آلِ چشم - دیدہ اش چو سرِ شکِ کلینِ باد	
	آں دل کہ بیعتِ راز شد در عنبرِ حسین	
	از شدتِ مصیبتِ عالمِ طبینِ باد	
	حرفے نزد ہر آنکہ بہم دردیِ امام	
	یک حرف از دشمنِ بلش نار سینِ باد	
۱۲۲	یارِ ب گجوشِ منِ مرساں حرفِ قائم	۳۲
	کو را بسینہ نیتِ بدرِ کسے دلے	

	قعرِ جہنم کے در آنی سزائے توست	
	این قعر در زورِ عمل نازک توست	
	پاداش بندِ عابدِ مگین امام ما	
	طوقے بگردن تو سلاسلِ بایے توست	
	دریاب صد عقوبتِ نہاں کہ کھشتی	
	تغزیرِ بکر و کید و فریب و دغاے توست	
	لعنت بنامِ توست برا و راقِ روزگار	
	اینہم کیجے جرمِ مکافاتِ بایے توست	
	آگاہ شوز کیفیتِ کردارِ خودِ بیزید	
	این نقتِ ام لائقِ جور و مہجائے توست	
۱۲۳۶	لے ابنِ سعد لشکرِ یانِ لعین تو	۷۳۸
	داصل بد و خرد و ز آتشِ مُعین تو	

نامے ز آبن سجد کنوں در جہان بمانند

بجشمسِ بجاکِ فیت و ز جورش نشاں بمانند

آبن ز یاد دولت دیں را بباد داد

بسگر کہ او نماند و نشاں نے از اں بمانند

سپردارِ او نماند و لا در جہاں و لیک

ز اعمالِ او بگذرستم داستان بمانند

افکارِ ما کہ شریکِ کشتگانِ اوست

از یادگارِ فنکرتِ ما برزباں بمانند

در اصفہاں نماند و طفیلِ شہِ دکن

ذوقِ زبانِ فرس بر بندوستان بمانند

صد داستانِ نصفتِ شہِ بر زبانِ مات

۲۲۲

فرما زواے ملکِ سُخنِ قدر دانِ مات

۱۲۲

	گوئی مُشکست و نگوئی مُشکست
	طو مار ہائے دست تیرا رخ درد دل است
	آیا نبود قومِ عربِ حامی حسین
	با آنکہ قوتش بر و فوقِ باطل است
	روشن بغاوتِ زین محمدی
	سبطِ نبی مہبتِ جَدش مُقابل است
	تعدادِ دشمنانِ حسابِ عدو بروں
	افرادِ دوستانِ بشمارِ انا مل است
	اسلامِ شامِ فتنہ گرے را چرا بخش
	چوں داندش کہ دعویِ مردودِ باطل است
	ناگفتہ بہ کہ کس ز جفايش خیزد شت
۱۲۵	کس واقعاتِ غمِ بدل او اثرند شت
۷۵۰	

	هفتاد و چهار یا خبیل امام دین	
	با بیست دو هزار تن آن شکر لعین	
	هر یک از آن شهید جفا داخل بهشت	
	صدها از نیستت و اصل دار جنین	
	از مومنین کوفه که همان شان امام	
	هر یک بشهر خود شهادت بدلیقین	
	دانند خدایچه بود درین حکته نهان	
	پرخاشش ملحدین و تغافل ز مومنین	
	تقدیر - دغفاست ازین جنک و عقلت	
	تدبیر - بر ملاست ز افعال آن و این	
۱۲۶	آشترار - ذمه دار همه یورش و ستم	۴۵۶
	آحرار شرماتعنا فل یرنج و غم	

	از شامیان ز جور و جفا کس خبر نشد	
	وز کوفیان ز عهد و وفا کس خبر نشد	
	کنزِ علوم دستِ جفا کار شد برباد	
	زاناں ز زمرهٔ عکس کس خبر نشد	
	مهمانِ دو دمان شرافت بدستِ جور	
	حیف از قبائلِ نجیب کس خبر نشد	
	ابنِ امیر را که نیز دید لعلینِ نجیب	
	آه از جماعتِ اُمرا کس خبر نشد	
	زین واقعات هیچ ندانم چه ماجراست	
	این جور با چگونگی کس خبر نشد	
۶۲	یارانِ خوب شویدا زین قتلِ شرمناک	۱۲۷
	کے کوفیان امامِ مہم است تنِ بجاک	

	اے کوئیساں منکرِ بیعتِ شتمِ شتم
	وے دایساں جوانِ عداوتِ شتمِ شتم
	اے ناقضانِ عہدِ حمایتِ فغانِ فغان
	وے مٹ کر ان قولِ اعانتِ شتمِ شتم
	اے مسلمانِ تابعِ سنتِ زاہلِ شام
	وے موہناں حامیِ ملتِ شتمِ شتم
	اے نامیاں جوشِ شرافتِ سیاہِ تخت
	وے حاملانِ تیغِ شجاعتِ شتمِ شتم
	اے فوجیاں تختِ حکومتِ جفا جفا
	وے افسرانِ فوجِ شقاوتِ شتمِ شتم
۱۲۸	زیرِ جملہ کس معینِ شہِ کربلا نہ شد
۷۶۸	کوئی بد بڑا چہ گذشت و چہ نہ شد

	واحرستاکہ کس لیے امداد برنخواست	
	از کوفیاں کہیں بیدار بنخواست	
	واحرستاکہ رُو قیبتا بود میسزبان	
	داند خداے پاک چه افتاد برنخواست	
	واحرستاکہ کس (زبان خیس مقدمے)	
	از بہر مہمان بد دل شاد برنخواست	
	واحرستاکے ز شجاعان کوفیاں	
	باتیغ خود بزورِ حراداد برنخواست	
	واحرستا چہ شد کہ بامداد مہمال	
	ہر فرد قوم باہم اولاد برنخواست	
۱۲۹	ہے ہے کہ سرد مہری ایں قوم نامدا	۷۷۴
	اسلام را بگری دل کرد شرمسار	

ہمدرداؤ بمملکتِ شام کس نبود	
فریاد از زمانہ کہ نہ یاد کس نبود	
سبطِ رسول را بحصولِ خلافت	
ایک ذرہ از حکومتِ دنیا ہوس نبود	
اعیانِ سلطنتِ ہمہ ما نیرِ زید	
پاکانِ عہد را بمسئلِ دسترس نبود	
ہے ہے بکوفہ منوس و غمخوار شاہِ دین	
کس از قبائلِ شرفا یک نفس نبود	
آوارہ شد قبائلِ جاہل بدشتِ شام	
گم کردہ راہ را خبِ پیش و پس نبود	
۱۳۰	آبادیِ عرب ہمہ در حکمِ فاسق
۷۱۰	بربادیِ عرب ز جفا کسنا فق

	آیا حمیتِ دل قومِ عربِ نداشت	
	آیا ز جوشِ خون بہ دل خود غضبِ نداشت	
	آیا ندید کس حرمِ پاکِ بے حجاب	
	آیا کسے لیاقتِ حفظِ ادبِ نداشت	
	آیا نبود اہل حرمِ متبلائے عنم	
	آیا نیز محفلِ عیش و طربِ نداشت	
	چوں واقعاتِ جور و ستم بودِ چشمِ دید	
	آیا مبارزے بہ دل خود تمبِ نداشت	
	دانم کہ جملہ داشت و لے ہر دے جبین	
	خوفِ نرید داشت مگر خوفِ ربِ نداشت	
۴۸۶	پرواے جانِ بیگنہے واکے کس نہ کرد	۱۳۱
	ہے لے نبود کہ دنیا ہو کس نہ کرد	

	چوں این خبر رسید بقومِ عرب چه کرد
	اشترار را چو دید بعیش و طرب چه کرد
	آکارواں بدار حکومت رجوع ساخت
	بر نیزہ یافت چوں سر آں مشکک لب چه کرد
	آیا ندید اہل حرم را بہ فلتے
	دانم کہ دید باز بر پنج و تعب چه کرد
	چوں یافت دین پاک بدستِ ستمگراں
	آں قوم نامدارِ مسلمان لقب چه کرد
	با اہل بیت بے ادبی ہاے اہل جور
	چوں بو د چشم دید بیاس ادب چه کرد
۱۳۲	دانم کہ خوف و بیم نہاں بود در ضمیر
۷۹۲	گیرد خداے پاک بمیدانِ دار و گیر

	ہر یک ز کوفیانست ازین قصہ شمساً	
	کو برخواست بر مددِ شاہِ نامدار	
	با آنکہ بود منرض ز خیل مجاہدین	
	از کوفہ کس نبود بمبیدانِ کارزار	
	واحسرتا کہ بعد شہادت کس ز شام	
	بمحرقتِ نیت تمام رعیت از ابکار	
	کس بر خلافتِ پسرِ شہ نہ کرد جہد	
	با آنکہ بود قوتِ این قوم بے شمار	
	اقتصا ہر یک ز مجبانِ اہل بیت	
	آہیں زماں ز سنج شہید است بقرار	
	تشریح واقعات ازین بیش مشکل است	نہ ۱۳۴
۷۹۸	کلکرم ولا ز ریشہ غم تیر در دل است	

	قوے کہ برنخاست بیاری ز پافتد	
	قوے کہ پانداشت بدستِ جفاقتد	
	کس با حرمِ لطفِ زباں ہم مدد نمود	
	یارب زباںِ سپو کے از صداقتد	
	لعنت بڈرِ درِ راه کہ از دستِ جو را د	
	ابنِ علیِ معبر کہ کر بلافتد	
	سبطِ رسول را کہ بجور و ستم کجاست	
	آں شکر مریدِ تقی بجز حنِ دافتد	
	با ظالمے کہ آلِ نبی را شهید کرد	
	در روزِ رستخیزند انهم چہ یافتد	
۸۰۴	رحمتِ بجانِ حمر کہ مبدانِ کل زرار	۱۳۴
	تائب شد و بیاری سبطِ نبی تشار	

لے
پاراقتد انتقامت در ختن
لے افتادون بینج خنارت
شدن بدست ز زاراں ۱۳۴

	کاش آن زمان بے ہمدہ جلا دہو دے	
	ماتے لعین لقتل تو دل شاد ہو دے	
	ایکاش میر شکر تو ہو دے میرید	
	سرکوبِ جملہ شکر بیداد ہو دے	
	گر ہو دے ز شکر یانت بن زریا	
	بر سینہ ات سنجہ فرولا دہو دے	
	وہر ہو دے بر آب نگہیاں منع آب	
	با اہل بیت طابع ارشاد ہو دے	
	آر ہو دے بر بندگی دشمنان دین	
	مولائے من مجب تو آزاد ہو دے	
۸۱۰	ہیہات آرزوے دلم دردلم کماند احسانِ جوشِ دل کہ فغانم بلب رساند	۱۳۵

رحمت بجان پاک شهیدان نامدار

لعنت بمبشت خاک مریدان کردگار

انعام مغفرت بمعینان شاه‌دین

آلام عاقبت بعبیدان نابکار

در سیرِ خست اندمجان نیکذات

باطوق لعنت اندر روانِ بشعار

یارانِ این شهید انیسانِ پاکباز

در شکرِ نرید - جلیسانِ باده خوار

در ماتمِ امام - غلامانِ اهل بیت

وز جور - شاد کام - ریفانِ کارزار

آنان بجان‌نشاری سالارِ خود - شهید

۸۱۶

۱۳۶

اینان بنذوقِ یاری سردارِ خود نرید

	تَن زَن وِ لاکہ اشکِ رواسِیلِ آبِ شد	
	کافیست این کہ خانہ ظالمِ خراب شد	
	تَن زَن وِ لاکہ از اثرِ نالہ ہائے گرم	
	دلہائے سختِ سنگدلاں آبِ آبِ شد	
	تَن زَن وِ لاکہ تیرِ فغانِ جگر شکافت	
	ہر اشکِ تریچشمِ جہاں خونِ ناب شد	
	تَن زَن وِ لاکہ سوزِ تو زد آتشے بہ دل	
	دلہائے عالمِ بجزارتِ کباب شد	
	تَن زَن وِ لاکلامِ تو پاشدِ نمکِ بزم	
	بنگر کہ تازہ - ز جسمِ دل بو تراب شد	
۸۴۲	دم درکش اے وِ لاکہ فغانِ ز حد گذشت	۱۳۶
	بر رویِ مازمانہ ہرنیکِ و بدگذشت	

کتابخانه آستان قدس
تاسیس ۱۳۰۳ هجری قمری
شماره ثبت کتابخانه ۱۳۰۳
شماره ثبت کتابخانه ۱۳۰۳

ایش کار از تو آمد و مردان خپس کنند

کار آنگهان بکار تو صد آفرین کنند

شد ز تبه است بابل سخن نقش دل و لا

ارباب فکر نام تو نقش نگین کنند

آرے زهر فغانت فغانی رسد بیاد

بر ناله ات خیال کلام حزین کنند

آب سینه مطالب خود را درین زمین

فریاد و ناله چو زبیر زمین کنند

تیر عشق تو ما تیریاں را بر درجاں

تا در حقیقت دعا بدم و اسپس کنند

میر علی شکر بر سخنت آفرین کند

۸۲۸

نامت و لا تیر تیر نقش نگین کند

۱۲۸

	عاشور از مجالس غم یادگار است	
	ہر مجلس زرنج و الم یادگار است	
	عباس نامدار علمدار شاہِ دنیست	
	بہ نسبت نشان علم یادگار است	
	عاشور خانہ ہائے عجم در غم امام	
	از ذکر واقعات تم یادگار است	
	وز واقعات جور و جفا بہر ذاکرین	
	این داستان بحسن رقم یادگار است	
	اشعار میں بہ درد مطالب نشان غم	
	افکار میں بزورِ قلم یادگار است	
۸۳۴	مقبولِ خاص و عام شود این کلام میں	۱۳۹
	تغایے (یادگار شہادت) بنام میں	

بسیادِ اختلافِ ز تباہِ عالم است

ایں اختلافِ ما و شما در خو غم است

یارانِ مؤخرینِ سر یقین - ذمہ وار

ہر ایک بہ دلِ ز مطلبِ تباہِ بہم است

در راے ہر یکے بتاملِ دلیل او

از دیگرے بہ قوتِ تباہِ محکم است

وا حسرتا ہمیں رکوشِ بابہِ اختلاف

وجہِ عداوتِ و غضبِ خشمِ باہم است

آفخِ ز صد کتابِ برا و راقِ روزگار

شیرازہِ مذاہبِ اسلامِ در ہم است

ہے ہے ز اختلافِ فروعاتِ مذہبی

صد فرقہ باہجنگِ ز یکِ امتِ نبی

	یا رانِ ما ز ضعفِ شریعتِ خدایم	
	رحمے جانِ بی کسی یکدیگر	
	اے مومنانِ مٹتے پنجمیرِ خدا	
	با اتفاقِ زندگیِ خود بسر	
	داریم در سواخِ تاریخِ اختلاف	
	بر حسدِ سیاطِ خود بہ تاملِ نظر	
	اے سنیانِ کلامِ دل آزارِ دوستان	
	گونا گوارِ ماست ازاں در گذر	
	در سینہ جاہلیم شوقِ اتفاقِ را	
	از دلِ نفاقِ را بہ تعدی بدر	
۸۴۶	آں اختلافِ مطلبِ تاریخ - در کتاب	۱۴۲
	از اتفاقِ ما و شما باد نقشِ آب	

	یاراں خبر شوید کہ در عرصہٴ جہاں	
	از ختلافِ ما و شما نفعِ کافراں	
	زیں واقعاتِ رنج-دل بہر دو بیتقار	
	ببینیم رلبِ ہمگاں نالہ و فغاں	
	مائیم جانِ شاربِ شہیدانِ نامدار	
	مائیم دلفگارِ فکارانِ خستہٴ جاں	
	در مجلسیکہ چوں دل و جانند آن و این	
	بیخود با تمندِ حزینانِ این و آن	
	آہاں بدرود-اشکِ بچشمند و غم بہر دل	
	ایساں ہر رنج-نالہ و نرسر یاد بر زباں	
۸۵۲	ترسیمِ زاتخلافِ ولایاتِ آن و این	۱۴۲
	(دو روز از نظر) کہ خستہٴ بنفقد بہ کلخ دیں	

	یارانِ گناہِ نیستِ صوابیتِ اتفاق	
	نے راحتِ دران کہ غدا بیتِ درِ نفاق	
	دھرمِ عمل بہ بیماری و امدادِ دیکر	
	بندیم مہربیاں ز خلوصِ دلی نفاق	
	از یک دلی ماوشما دشمنانِ دین	
	باشند نامراد ز قابو کے افتراق	
	سازیم اتفاق و نسا زیم باخلاف	
	باشیم در جہانِ محبت بصد و نفاق	
	آرے بہ مین پاکِ ہمیں داستانِ غم	
	آمد بہ دستِ ما سبق از حسنِ اتفاق	
۸۵۸	یکدل اگر دو دل بشود کوہِ شکست	۱۲۳۰
	ایں اتفاقِ حبلہ از بوہِ شکست	

این جمیع کتب است
باز در مجلس
مردود در غاوه
فارسی درست
وزیران ماحیرین
عجله است ۱۲

	سُزکان سر حضرت سلطان ازان ما ^{ست}	
	خانان امیر دولت افغان ازان ما ^{ست}	
	ازماست تاجدار بخت ارا خدیو مصر	
	فرسان جلالت شهبان ایران ازان ما ^{ست}	
	ازماست زنگ و شیرک بطحا و ملک شام	
	شیخان سیادت عمر بستان ازان ما ^{ست}	
	تاجش معین ملت دین محمدی	
	یاران به بند اصف دوران ازان ما ^{ست}	
	مردے کہ او خلیفہ دین محمدی است	
	سزبان خسروان مسلمان ازان ما ^{ست}	
۱۲۵	از اتفاق این همه یاران دین ما	۸۴۰
	تا بدنام سپردین مستین ما	

	ازنا کسان قوم بقومے اثر مباد	
	قومے مجھ صلح سان ملن سخن مباد	
	خواہ، یہ ہم ہرے کہ رساند مہنزلے	
	گم کردہ راہ را برہ ما گذر مباد	
	یک حرف دل شکن برار دزبان ما	
	یارب درون سینہ دل کینہ ورمباد	
	از شیعیان آل محبتان چار یار	
	کس در جہاں بد شمنی یکدگر مباد	
	یارب با تفاق نہ یقین مومنناں	
	در گوش دل نقان و لابے اثر مباد	
	یارب بختہم شریک ما دعائے ما	
۱۴۶	پیدا کند اثر ز خلوص و لائے ما	۸۷۶

	آے دلِ غلامِ شاہِ جہاں باش و شاہِ باش
	پہو سے درحایتِ لطفِ آگہ باش
	آں را کہ دوستی علی نیست کافر است
	گوزا ہد زمانہ و گوشِ شیخِ راہِ باش
	امروز زندہ ام بہ ولای تو یا علی
	فردا بروحِ پاکِ اماں گواہ باش
	قبرِ امامِ ہشتم سلطانِ دینِ ضرا
	از جاں ببوس و بردِ آں بارگاہِ باش
	حافظِ طریقِ بندگی شاہِ پیشہ کن
	وانگاہِ طریقِ چومردانِ راہِ باش
۱۳۸	از خواجہ این غزل بہ ثبوتِ ولایے مات
۸۸۸	گوئی کہ فکراوست ولے از برے مات

میں نے اس کتاب کو لکھنے کا ارادہ کیا تھا لیکن اس وقت تک اس کا وقت نہیں ملا

	از مونسانِ خلافِ تبرِ امنم و لا
	وز حرفِ دُخراششُ تبرِ امنم و لا
	باجبِ پنختنِ بتولائے چار یار <small>بوجود</small>
	در خیلِ مونسانِ مُتبرِ امنم و لا
	از پیروانِ مذہبِ مقبولِ شافعی
	دلدادہ شریعتِ غرّ امنم و لا
	خواہم ز فرقہ ہائے جہاں صلح و آشتی
	(افگندہ تیغ و تیر و تبر را) منم و لا
	جز بے تعصبے نکند قدر این کلام
	(بر دلِ نوشته حکمِ خبر را) منم و لا
	چوں خواجہ ام حکیمِ خبر عالمی منم
۱۵۰	بادوستاںِ تلطف و بادشمنانِ کرم
۹۰۰	

نشانہ دروغیوں کا خانہ بدار
نورانیہ بیگم نظام الدولہ
نظام الملک صاحبہ صاحبہ
وزیر و اسطفتہ ضعیفہ

۱۵۱		عثمانِ معینسی و بہ دولت خلیفہ
۹۰۶	مولائے اولیٰ و کلاش صحیفہ	
فرماندہ و لاست سخنگوے والسلام		
فرمانروائے شست سخن مجتہد محترم		
کاشانیان بزند کلامم با احترام		
ایں مین ابعاع تو باشد کہ در جہاں		
من در مالک دکنم ناظم کلام		
تو در تلم و سخن خسر و شہیر		
من در سوادہند دگر شاعر مرم بنام		
تو در بلاد فرس - سخنگوے نامدار		
من ہنسم بہ داستان غم دارم چشم		
اے مجتہد کلام تو مقبول خاص و عام		

قطب تاریخ طبع غم و سخن و با کمال موعود حکیم عاشق حسین صاحب زور ابوالعلمانی

بافتیخت من منصف دایره کار عالی

آل خسرو شهید شهیدان کربلا
آه صدای غم برساند گوش هوش
قلب و جگر با آتش غم سوخت آنچنان
کس در غم حسین نفهم زبان من
نگمگس دلم ز غم و چشم برون فقا
صل علی چه منتخب فکر است و لا است
هر آه اوست ز لاله انداز دوزخ
بشرع اوست ناله غم بر لب خرب
بافتیخت سنان مصرع فکر است اهل درد
عیسی ز سال عیب و ایراد شکست
سال تو با آفتاب دل عاشق حسین

در خاک و خون فقاوه سر خاکه ان غم
چشمم در چکه اسیت دل من مکان غم
ذوقی و دهر کباب دل من بخوان غم
در گوش خلق ناله من ترجمان غم
ناله گوش خور و چو این داستان غم
این نامه بر جریده عالم نشان غم
هر ناله و آلابه علوا سمان غم
هر عصر شن سخن فغانی فغان غم
می گیر داز جرات دل امتحان غم
آید صدای آه و بکا از آسمان غم
نوک نشان کلام و لاد داستان غم

۶۱ (۱۹) ۶

